

Evropský ochranný příkaz

Příručka pro právníky

ARTEMIS

878592 – ARTEMIS — JUST-AG-2019/JUST-JACC-AG-2019

WP4 – Příručka pro právníky

Autoři: Ariadni Spanaki, Maria Daskalaki, Susana Pavlou, Alexia Shakou, Mario Fantini, Simona Šimíčková, Valentina Andrašek

1. vydání: říjen 2021

Publikace byla financována z programu Evropské unie pro Spravedlnost (2014–2020).

“Obsah této publikace představuje pouze názory autorů a je jejich výhradní odpovědností. Evropská komise nepřijímá žádnou odpovědnost za použití informací, které obsahuje.”

Obsah

A. EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU	4
B. Implementace směrnice 2011/99/EU – Obecný přehled hlavních aspektů	7
C. Osvědčené postupy pro účinnou právní podporu obětí	11
Právní rámec	11
Postupy pro žádost o EPO	12
Multidisciplinární spolupráce	12
D. Informace specifické pro konkrétní zemi	13
CHORVATSKO	13
Ochranné příkazy v Chorvatsku	13
EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU	15
Užitečné kontakty	17
KYPR	18
Ochranné příkazy na Kypru	18
EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU	19
Užitečné kontakty	22
ČESKÁ REPUBLIKA	23
Ochranné příkazy v České republice	23
EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU	24
Užitečné kontakty	26
ŘECKO	28
Ochranné příkazy v Řecku	28
EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU	29
Užitečné kontakty	32
ITÁLIE	33
Ochranné příkazy v Itálii	33
EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU	35
Užitečné kontakty	37
Užitečné zdroje o EPO	38
E. Názory právníků na EPO & vnitrostátní právní předpisy týkající se ochranných opatření	40

A. EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU

Evropský ochranný příkaz (EPO) představuje důležitý nástroj ochrany evropských občanů, zejména obětí násilí. Jedná se o mechanismus vzájemné spolupráce členských států založený na uznávání (soudních) rozhodnutí o ochranných opatřeních pro oběti trestných činů. EPO byl zřízen **směrnici 2011/99/EU** a je součástí uceleného a komplexního souboru opatření EU týkajících se práv obětí souvisejících s odstraněním násilí páchaného na ženách; společně s **nařízením č. 606/2013** (o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanskoprávních věcech) a **směrnici o obětech 2012/29/EU** tvoří balíček opatření zaměřených na posílení práv a ochrany obětí trestných činů v EU, zejména při cestování nebo stěhování do jiného členského státu.

Jak je uvedeno v preambuli směrnice; *"Ve společném prostoru práva bez vnitřních hranic je nezbytné zajistit, aby ochrana poskytovaná fyzické osobě v jednom členském státě byla zachována a pokračovala rovněž v jakémkoli jiném členském státě, do něž se dotyčná osoba přestěhuje nebo přestěhovala. Také by mělo být zajištěno, aby oprávněný výkon práva občanů Unie svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států v souladu s čl. 3 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) a článkem 21 Smlouvy o fungování EU nevedl ke ztrátě jejich ochrany.“¹*

Hlavním účelem evropského ochranného příkazu je chránit oběť (tzv. „**chráněná osoba**“) před nebezpečným chováním pachatele (tzv. „**osoba, která představuje nebezpečí**“) přesahujícím hranice jednotlivých států na evropské úrovni. Tato ochrana by měla být uplatňována způsobem, který efektivně slouží ve prospěch **osoby, která ochranu potřebuje**, aby nedocházelo k opakovaným žádostem o soudní ochranu, opětovným výslechům a dotazováním na stále stejné skutečnosti, a nakonec i k opakované viktimizaci těchto osob.

Pro účely směrnice v článku 2 se rozumí:

*„**evropským ochranným příkazem**“ rozhodnutí přijaté justičním nebo rovnocenným orgánem členského státu v souvislosti s ochranným opatřením, na jehož základě justiční či rovnocenný orgán jiného členského státu přijme jakékoli vhodné opatření nebo jakákoliv vhodná opatření podle svého vnitrostátního práva s cílem pokračovat v ochraně chráněné osoby;*

*„**ochranným opatřením**“ rozhodnutí v trestních věcech přijaté vydávajícím státem v souladu s jeho vnitrostátním právem hmotným i procesním, jímž se osobě, která představuje nebezpečí, ukládá jeden nebo více zákazů nebo omezení uvedených v článku 5 za účelem ochrany chráněné osoby před trestným činem, který může ohrozit její život, tělesnou nebo duševní integritu, důstojnost, osobní svobodu nebo sexuální integritu;*

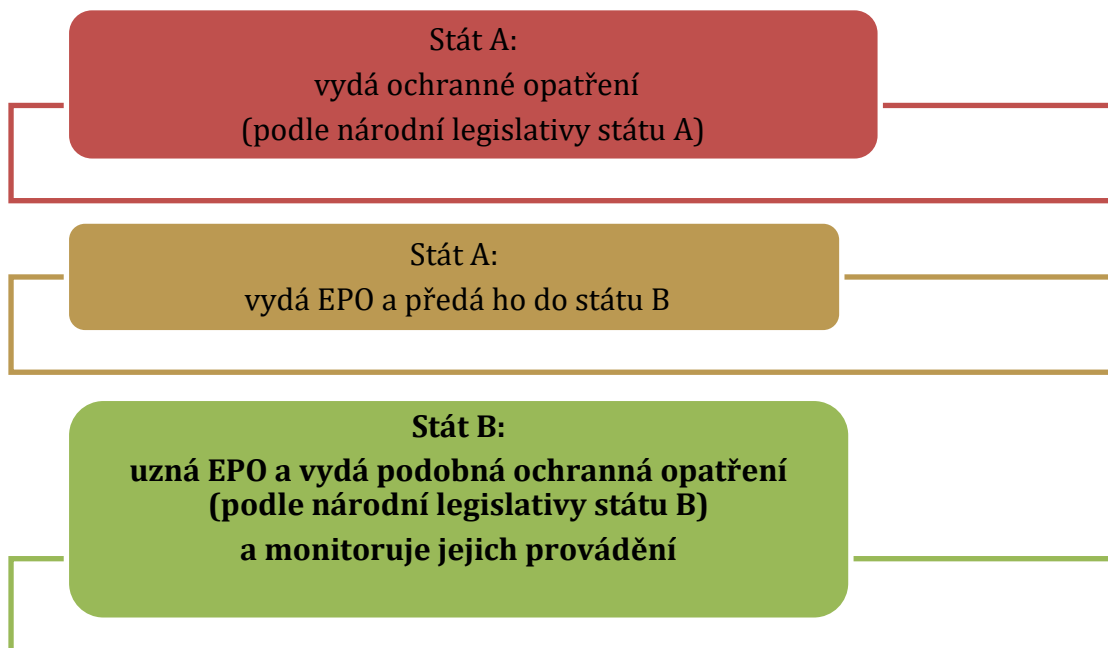
Klíčovými prvky pro pochopení EPO jsou proto tyto:

- rozhodnutí nebo příkaz
- přijaté soudním (nebo rovnocenným) orgánem členského státu (stát A),
- související s ochrannými opatřeními (některé zákazy a omezení)
- uloženo osobě, která představuje nebezpečí (pachatel)
- ve prospěch chráněné osoby (oběti)

---

¹ Směrnice je platná ve všech členských státech (včetně UK) s výjimkou Irska a Dánska.

- pro zajištění pokračující a návazné ochrany v jiném členském státě (stát B), kam se oběť i pachatel přestěhovali a (přechodně) bydlí. Následující tabulka ji znázorňuje schematicky:

Směrnice obsahuje úplný seznam zákazů a omezení, které, jsou-li uloženy ve **vydávajícím státě** a obsaženy v EPO, by měly být uznány a vykonány ve **vykonávajícím státě**. Tyto zákazy/omezení jsou těmi nejobvyklejšími, jež členské státy EU užívají, aby zajistily bezpečí a nedotknutelnost osob. Na vnitrostátní úrovni mohou existovat i jiné/více druhů ochranných opatření uložených osobě (která pravděpodobně) představuje nebezpečí. Evropský ochranný příkaz se proto vztahuje na **tři nejběžnější druhy ochranných opatření podle vnitrostátní právní úpravy** (článek 5 směrnice 2011/99/EU: *Nezbytnost existence ochranného opatření podle vnitrostátního práva*)

- **zákaz vstupu do určitých lokalit, míst nebo vymezených oblastí, kde chráněná osoba pobývá nebo které navštěvuje;**
- **zákaz nebo omezení kontaktů, v jakékoliv formě, s chráněnou osobou, včetně kontaktů prostřednictvím telefonu, elektronické či běžné pošty, faxem nebo jakýmkoli jiným způsobem; nebo**
- **zákaz nebo omezení týkající se přiblížení se chráněné osobě blíže než na předepsanou vzdálenost.**

Je důležité podotknout, že:

Oběťmi trestných činů nejsou pouze oběti sexuálního násilí, i když se jedná o nejčastější případy, pro které lze požádat o ochranná opatření; může se také jednat o oběti rasistických nebo teroristických trestných činů. Směrnice odkazuje na trestní věci a vnitrostátní ochranná opatření, jejichž cílem je chránit osobu před trestnými činy, tedy činy, které ohrožují život, fyzicko-psychologicko-sexuální integritu, důstojnost a osobní svobodu osoby. Proto by se očekávalo, že EPO bude zaveden v případech, kdy se osoby, které potřebují ochranu, ocitnou v bezprostředním nebo možném nebezpečí v (alespoň) dvou členských státech EU, a to ze strany stejného pachatele. Takové případy nebo trestné činy by byly; domácí násilí, násilí v blízkých vztazích, obchodování s lidmi, zločiny proti nezletilým a stalking.

Nezáleží na **povaze orgánu** vydávajícího opatření (trestní, správní, občanskoprávní). V preambuli směrnice se zdůrazňuje, že *"vzhledem k tomu, že v členských státech jsou za vydávání a prosazování ochranných opatření odpovědné různé orgány (občanské, trestní nebo správní), jeví se jako vhodné poskytnout mechanismu spolupráce členských států velkou flexibilitu"*.

Nezbytnou podmínkou k podniknutí kroku ze strany vykonávajícího státu je **pohyb osoby, která představuje nebezpečí** na území uvedeného členského státu. Vzhledem k tomu, že tato směrnice upravuje případy, kdy se chráněná osoba přestěhuje do jiného členského státu, nemělo by vydání nebo výkon (EPO) znamenat převod pravomocí týkajících se hlavních, podmíněných, alternativních, probačních nebo vedlejších trestů na vykonávající stát nebo s bezpečnostními opatřeními uloženými osobě, která nebezpečí představuje, pokud tato osoba stále pobývá ve státě, který ochranné opatření vydal.

Uznání (EPO) ze strany vykonávajícího státu mj. znamená, že příslušný orgán tohoto státu uzná existenci a platnost ochranného opatření přijatého ve vydávajícím státě, uzná skutkový stav popsany v evropském ochranném příkazu a souhlasí s tím, že by měla být poskytnuta ochrana a mělo by se v ní pokračovat, pokud je poskytnuta v souladu s vnitrostátními právními předpisy tohoto státu. Kromě toho není pro vykonatelnost ochranného opatření nutné, aby byl trestný čin uznán pravomocným rozhodnutím soudu.

Cílem ochranných opatření je zabránit spáchání nových trestných činů nebo zmírnit následky předchozích trestných činů. Členský stát není povinen vydat (EPO) na základě zákazu/omezení/ochranného opatření, jehož cílem **není konkrétně chránit ohroženou osobu**, ale je vydáno pro jiné účely, např. za účelem opětovného začlenění pachatele do společnosti.

Členské státy nejsou **v žádném případě povinny měnit své vnitrostátní právní předpisy** za účelem přijetí ochranných opatření v trestním řízení vydaném jinými členskými státy. Příslušný orgán vykonávajícího státu není povinen přijmout stejné bezpečnostní opatření uplatňované vydávajícím státem a má širokou škálu volného uvážení k tomu, aby schválil jakékoli opatření, které považuje za vhodné podle svého vnitrostátního práva tak, aby byla zajištěna trvalá a v nejvyšší možné míře rovnocenná ochrana chráněné osoby v souladu s EPO.

B. Implementace směrnice 2011/99/EU – Obecný přehled hlavních aspektů

Cílem směrnice je zajistit, aby osoba, která má prospěch z ochranného opatření v jednom členském státě (dále jen ČS), mohla i nadále spoléhat na tuto ochranu při přestěhování nebo cestování do jiného ČS. Tento nástroj byl zaveden směrnicí 2011/99/EU², která nachází svůj právní základ přijatý podle čl. 82(1) (a) a (d) TFEU (*Smlouva o fungování Evropské unie*) a představuje první vzájemné uznávání směrnice po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost: zaměřuje se konkrétněji na justiční spolupráci v trestních věcech, která stanoví vzájemné uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí v rámci společného prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

Stav skutečného provádění obsahu směrnice 2011/99/EU byl předmětem nedávných úředních zpráv³, které budou tvořit základ níže uvedených úvah.

Obecně platí, že informace týkající se skutečného provádění EPO na území EU jsou minimální a často anonymně označované jako členské státy (např. "dva členské státy", bez konkrétního označení).

- **Komunikace**

Některé ČS nesdělily příslušné údaje o uplatňování nástroje podle článku 22 směrnice. V důsledku toho chybí v některých zemích specifická katalogizace EPO a zprávy podávané Komisi jsou spíše útržkovité, což přináší nejasné informace o tématu.

Po uplynutí transpoziční lhůty dne 11. ledna 2015 nesdělilo Komisi potřebná opatření těchto 14 ČS: Belgie, Bulharsko, Česká republika, Řecko, Francie, Kypr, Lotyšsko, Litva, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko a Švédsko. Do října 2017 oznámily všechny členské státy vázané touto směrnicí Komisi svá vnitrostátní opatření (v souladu s článkem 21) a informovaly Komisi o soudních nebo rovnocenných orgánech, které jsou příslušné vydávat a provádět EPO.

- **Příslušné orgány – jazyk**

Článek 3 stanoví, že členské státy informují Komisi o tom, které soudní nebo rovnocenné orgány jsou příslušné k vydání EPO. Ve většině ČS jsou orgány příslušnými k vydání EPO soudy, státní zástupci nebo vyšetřující soudci: v jednom ČS byly učeny policejní orgány.

Jako příslušný vykonávající orgán určila převážná většina členských států geograficky příslušné soudní orgány (v případech s neznámým bydlištěm chráněné osoby dva členské státy navíc určily soudy ve svých hlavních městech); jeden z členských států určil policejní orgány.

Přiložená tabulka (naposledy přezkoumána EJS dne 14. dubna 2021 – příloha č. 1) podrobněji ukazuje určené orgány pro každý členský stát a úřední jazyky – nebo překlady, v nichž musí být vypracovány EPO

² Obsah, definice a obecné úvahy o směrnicí 2011/99/EU naleznete ve stručnosti v kapitole A části 1 Příručky. Cílem této kapitoly je poskytnout informace o některých praktických aspektech souvisejících s dalším uplatňováním směrnice.

³ Viz: *Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu*, 11. května 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52020DC0187>; *Zpráva o uplatňování směrnice 2011/99/EU o evropském ochranném příkazu* (2016/2329), 14. března 2018, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0065_CS.html; *Studie o evropském ochranném příkazu*, EPRS, PE603.272, září 2017, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603272/EPRS_STU\(2017\)603272_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603272/EPRS_STU(2017)603272_EN.pdf); *Trestní procesní právo v Evropské unii – Srovnávací analýza vybraných hlavních rozdílů a jejich dopadu na vývoj právních předpisů EU*, PE 604.977, srpen 2018, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604977/IPOL_STU\(2018\)604977_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604977/IPOL_STU(2018)604977_EN.pdf)

(a související komunikace) (směrnice podle článku 17): mnoho členských států přijímá pouze svůj národní jazyk, zatímco některé také přijímají angličtinu a některé i jiné jazyky pod podmínkou reciprocity.

- **Vydání evropského ochranného příkazu**

Směrnice (článek 5 a článek 6) stanoví, že žádost o vydání EPO by měla být vyřízena okamžitě s přihlédnutím ke zvláštním okolnostem případu (bod odůvodnění 13). V tomto ohledu stojí za zmínku, že několik ČS stanovilo lhůty pro přijetí rozhodnutí o EPO v délce 3, 10 nebo 15 dnů. Jeden ČS doporučuje, aby EPO byl vydán současně s vnitrostátním ochranným opatřením. Článek 7 naopak stanoví formu a obsah EPO podle vzoru stanoveného v Příloze I. legislativního textu (viz příloha č. 2).

- **Záruky osobě, která představuje nebezpečí**

Směrnice (čl. 6(4)) stanoví, že před vydáním EPO má osoba, která představuje nebezpečí, právo být vyslechnuta a napadnout vnitrostátní ochranné opatření, pokud neměla tato osoba tuto možnost v řízení vedoucím k přijetí vnitrostátního ochranného opatření (čl. 6(4)). Více než polovina ČS tuto směrnici transponovala; některé z nich jdou nad rámec minimálního požadavku stanoveného v čl. 6(4) směrnice.

- **Povinnost informovat chráněnou osobu**

V souladu se Směrnicí by měl příslušný orgán při přijímání vnitrostátního ochranného opatření informovat chráněnou osobu o možnosti požádat o EPO v souladu s postupy stanovenými v jeho vnitrostátním právu (čl. 6(5): některé členské státy výslovně stanoví, že příslušné orgány by o této možnosti měly chráněnou osobu informovat. Kromě toho v případě zamítnutí žádosti o vydání EPO informuje příslušný orgán chráněnou osobu o možných dostupných právních opravných prostředcích. ČS tyto povinnosti informovat transponovaly rozličnými způsoby.

Postup uznávání a přijímání

Směrnice (čl. 9(1)-(2)) nestanovuje povinnou lhůtu pro uznání EPO nebo pro přijetí vnitrostátního ochranného opatření na základě EPO. Některé členské státy však zavedly zvláštní lhůty (v rozmezí od 2 do 28 dnů), které mohou být prodlouženy, pokud se potřebují spojit s příslušnými orgány vydávajícího státu kvůli neúplným informacím.

- **Povinnost informovat chráněnou osobu, osobu, která představuje nebezpečí, a příslušný orgán vydávajícího státu o přijatých opatřeních a důsledcích jejich porušení**

Stupeň transponování této povinnosti se u jednotlivých členských států liší. Poskytuje informace o opatřeních přijatých v souvislosti s EPO všem třem stranám. Některé státy však rozšířily informace na orgány, které jsou nejbližší chráněné osobě ve vykonávajícím státě, jako je státní zástupce nebo policie, nebo na příslušný orgán vydávajícího státu s cílem informovat chráněnou osobu.

- **Důvody pro neuznání**

Směrnice stanoví devět důvodů pro neuznání EPO (čl. 10 (1)); vykonávající orgány mohou odmítnout uzнат EPO z těchto důvodů, přičemž několik členských států je transponovalo jako nepovinné, zatímco jiné zavedly většinu z nich jako povinné. Neuznání EPO v každém případě ukládá povinnost informovat chráněnou osobu a vydávající stát (článek 10. 2): tuto povinnost splnily téměř všechny dotčené ČS.

- **Postupy pro přijímání a prosazování ochranných opatření**

Ve vykonávacím státě se rozhodnutí přijímá podle vnitrostátního práva (čl. 11(1)): všechny státy transponovaly toto ustanovení, s výjimkou jednoho ČS.

- **Důsledky v případě porušení ochranného opatření**

Pokud se po uznání EPO zjistí, (čl. 11 (2)), že bylo porušeno jedno nebo více opatření přijatých vykonávacím státem, některé členské státy stanoví, že příslušný soudní orgán přijme "přísnější" opatření nebo "opatření jiné ochrany nebo pomoci": několik členských států naopak stanoví pouze finanční sankce.

- **Povinnost oznámit porušení ochranného opatření příslušnému orgánu vydávajícího státu**

Směrnice ukládá vykonávacímu státu povinnost oznámit vydávajícímu státu jakékoli porušení opatření založených na EPO tak, aby poskytl včasnou a přiměřenou reakci osobě, která představuje nebezpečí (článek 12). Pro tento účel je v příloze II uveden standardní formulář (viz příloha č.3) a příslušný orgán vykonávajícího státu je povinen jej použít. Jeden členský stát tuto povinnost netransponoval.

- **Sběr dat**

Směrnice uvádí, že členské státy mají Komisi poskytovat spolehlivé údaje o uplatňování vnitrostátních postupů týkajících se EPO, alespoň o počtu požadovaných, vydaných a/nebo uznaných EPO (článek 22), a vyzývá je, aby sdělovaly také informace o relevantních porušeních, a to s cílem získávat informace o míře účinné implementace obsahu směrnice.

Členskými státy byly zaslány dotazníky: jeden s cílem získat údaje do září 2017 (od roku 2015 do poloviny roku 2017) a druhý do března 2019 (od roku 2015 do roku 2018).

Statistiky poskytnuté ČS a sestavené za období 2015–2018 uvádějí celkem 37 vydaných EPO: většinu z nich vydal pouze jeden členský stát (27 z 37), zatímco 10 ČS uvedlo, že nevydaly ani neuznaly jediné EPO. Poskytnuté údaje ukazují, že pouze 15 EPO bylo uznáno a vedlo k přijetí ochranných opatření ve vykonávacím státě (4 v roce 2015, 5 v roce 2016, 3 v první polovině roku 2017 a 3 z let 2017–2018). Je před námi ještě mnoho práce, ale přesto dochází k významnému nárůstu počtu EPO, pokud přihlídneme k tomu, že v předchozím období bylo od vstupu směrnice v platnost vydáno pouze sedm EPO: čtyři ze sedmi EPO byly vydány ve Španělsku, dva ve Spojeném království a jeden v Itálii, a to navzdory tisícům ochranných příkazů vydaných na vnitrostátní úrovni. Odhaduje se, že v roce 2010 se ochranná opatření týkající se genderově podmíněného násilí (dále také jako GPN) týkala více než 100 000 žen se sídlem v EU.⁴

ZÁVĚRY

Evropská komise považuje vnitrostátní implementace opatření všemi 26 ČS za celkově uspokojivá: to platí zejména s ohledem na postupy uznávání EPO.

Deset let po jejím přijetí a šest let po uplynutí lhůty pro provedení směrnice však dosud nedosáhla svého plného potenciálu, o čemž svědčí nízký počet vydaných a provedených EPO, a to navzdory skutečnosti, že otázka genderově podmíněného násilí a prostředků pro boj proti němu je palčivou a významnou otázkou občanského vědomí Evropanů.⁵

⁴ Viz poznámka 2, jde o studii Evropského parlamentu hodnotící implementaci v Evropské unii.

⁵ Násilí by v tomto ohledu mělo být považováno za "trestný čin, který může ohrozit život, fyzickou nebo psychickou integritu, důstojnost, osobní svobodu nebo sexuální integritu".

Na základě řady analýz lze hodnotit příčiny nízkého využívání EPO v: **1.** obecném nedostatku povědomí o existenci těchto nástrojů ze strany soudních orgánů, odborníků z praxe, občanské společnosti a obětí samých. **2.** rozdílech mezi vnitrostátními ochrannými mechanismy. Ty závisí na způsobu, jakým byly trestné činy definovány a vymezeny na úrovni ČS: přičemž obecná vnitrostátní právní definice genderově podmíněného násilí a konkrétních forem násilí (jako je znásilnění, sexuální násilí, stalking a partnerské násilí) se v jednotlivých ČS značně liší. **3.** flexibilitě vykonávacích orgánů⁶; ta závisí na povaze (trestní nebo občanskoprávní) ochranných opatření, která mají být provedena, opatření se často značně liší⁷ v důsledku rozdílů mezi právními systémy a tradicemi členských států. Na jedné straně to může vést k překrývání s občanskými opatřeními a na straně druhé ke snížení dopadu opatření proti trestným činům, která nejsou v celé Evropě náležitě a jednohlasně řešena. **4.** Některé členské státy neumožňují odpovídající a účinné sankce za porušení opatření EPO. **5.** Značný počet důvodů pro neuznání evropského ochranného příkazu. **6.** Nedostatky v některých detekčních, vnitrostátních, centralizovaných systémech EPO.

Mezi konkrétní opatření, která jsou považována za nejužitečnější pro posílení systému EPO patří:

- podpora a šíření osvědčených postupů a spolupráce jak mezi členskými státy, tak mezi členskými státy a občanskou společností;
- intervenční opatření s cílem usnadnit přístup ke spravedlnosti a právní pomoci obětem trestných činů, podporovat právní pomoc kde je potřeba, posílit opatření ke kontrole a předcházení genderově podmíněného násilí, včetně domácího násilí ve venkovských oblastech;
- vytvoření jednotného digitálního systému pro evropskou registraci informací o EPO, který bude k dispozici všem systémům sociálního zabezpečení a jehož cílem je rovněž usnadnit koordinaci a správu údajů a statistik;
- zahájení informačních kampaní na toto téma v ČS, včetně spolupráce s neziskovými organizacemi;
- posílení odborné přípravy veřejných činitelů, zejména těch, kteří pracují s oběťmi v souvislosti s EPO, jakož i odborné přípravy policejních sil, zaměstnanců příslušných vnitrostátních orgánů, právníků, sdružení a neziskových organizací zabývajících se pomocí obětem násilí.

V neposlední řadě, podpis Istanbulské úmluvy Evropskou unií vychází z komplexního a koordinovaného přístupu, který staví práva obětí do centra pozornosti. Široké uznání Úmluvy by překonalo kritický problém pro praktické uplatňování EPO, kterým je neuznávání "činů pronásledování" jako trestného činu ve všech ČS.

Podle všech definic by se jednalo o důležitý stavební kámen pro posílení a integraci různých nástrojů na ochranu obětí v evropském právním prostoru.

⁶ Bod odůvodnění 20 směrnice stanoví, že "příslušný orgán ve vykonávacím státě proto nemusí ve všech případech přijmout stejné ochranné opatření, jako bylo přijato ve vydávajícím státě, a může do určité míry uvážit přijetí jakéhokoli opatření, které v obdobné situaci shledává vhodným a přiměřeným podle svého vnitrostátního práva", aby byla chráněna osobě poskytnuta pokračující ochrana.

⁷ Směrnice o EPO představuje "integrovaný" systém s preventivními opatřeními v občanských věcech stanovený nařízením (EU) č. 606/2013, s nímž je spojena směrnice 2012/29/EU, která stanoví minimální normy pro práva, podporu a ochranu obětí trestných činů (které zahrnují rovněž oběti genderově podmíněného násilí) a směrnicí 2011/36/EU o předcházení a boji proti obchodování s lidmi a o ochraně jeho obětí.

C. Osvědčené postupy pro účinnou právní podporu obětí

Evropský ochranný příkaz (EPO) představuje důležitý krok k ochraně všech obětí násilí, zejména však žen obětí genderově podmíněného násilí ve všech členských státech EU⁸. Odhaduje se, že v roce 2010 se ochranná opatření v EU týkala více než 100 000 žen. Mnohé z těchto žen potřebují, aby byly ochranné příkazy uplatňovány nejen ve státě, jehož občanstvím disponují, ale také při změně bydliště nebo při cestách do jiného členského státu EU. Nedávná zpráva však naznačila, že od transpozice EPO do vnitrostátních právních předpisů v roce 2015 bylo vydáno pouze 37 EPO a 15 jich bylo provedeno.⁹ Takto nízký počet vydaných EPO naznačuje, že je třeba zlepšit provádění směrnice.

V některých případech si vnitrostátní orgány pověřené vydáváním EPO nejsou této možnosti vědomy a jen velmi málo občanů EU, zejména obětí, ví o její existenci. Kromě toho existuje v jednotlivých státech široká škála ochranných příkazů, které není vždy snadné přenést do jiného státu tak, aby byla zaručena stejná úroveň ochrany. Některé státy používají k zajištění výkonu ochranných příkazů digitální dohled, zatímco jiné nikoli, a ne všechny státy trestají porušení evropského ochranného příkazu stejným způsobem. Celkově chybí povědomí a školení soudců a dalších příslušných subjektů o používání EPO a oběti nejsou dobře informovány o jeho existenci ani o postupech s ním spojených.

K zajištění úplné implementace směrnice v celé EU, je důležité určit osvědčené postupy při zavádění ochranných příkazů a EPO. Vzhledem k tomu, že směrnice se stále používá jen zřídka, není v souvislosti s ní identifikováno mnoho osvědčených postupů, ale existují osvědčené postupy v oblasti právních předpisů a provádění ochranných příkazů, které jsou základem pro účinné provádění EPO. Existují rovněž osvědčené postupy týkající se účinné sociální podpory obětí v souvislosti s ochrannými příkazy a EPO.

Právní rámec

Portugalsko – Portugalský právní systém stanoví širokou škálu ochranných příkazů. Tato opatření se řídí trestním právem a upravují se jak v obecném trestním právu (portugalský trestní řád a portugalský trestní zákoník), tak podle právních předpisů týkajících se konkrétně trestné činnosti domácího násilí (zákon č. 112/2009). Opatření zahrnují: zákazy kontaktu, zákaz přiblížení se k určitým lidem nebo místům, povinné zdržování se v určitých oblastech, zákaz cestování, povinnou účast na rehabilitačních či jiných programech pro pachatele domácího násilí a zákaz držení zbraní. Elektronické sledování může být uloženo rozhodnutím soudu kdykoli je to považováno za nezbytné pro zajištění bezpečnosti oběti. Provádí se pod dohledem vězeňské a probační služby.¹⁰

Rakousko – Rakousko bylo vybráno jako země s osvědčenými postupy díky své průkopnické roli při zavádění vůbec prvního režimu zákazů přiblížení/vykázání (Emergency Barring Orders – dále jako EBO) a ochranných příkazů, jejichž cílem je zajistit ochranu obětí domácího násilí a zneužívání, a to již v roce 1997. Rada Evropy uznala rakouský legislativní rámec o EBO za zlatý standard pro udělování EBO a ochranné příkazy v případech domácího násilí. Ochranný režim se skládá ze 3 úrovní: (i) vydání EBO; (ii) intervenční centra poskytující mimořádnou podporu obětem; a (iii) občanskoprávní ochranné příkazy, o které mohou oběti požádat po

⁸ Evropská komise (2020), "Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu".

⁹ Výzkumná služba Evropského parlamentu, směrnice o evropském ochranném příkazu 2011/99/EU: Posouzení provádění v rámci Evropského parlamentu, září 2017.

¹⁰ Základní hodnotící zpráva GREVIO o Portugalsku.

uplynutí platnosti příkazů EBO nebo jiným způsobem. EBO vydává policie z moci úřední a vztahuje se na všechny oběti násilí v dané domácnosti, včetně migrujících žen a obětí stalkingu, a není vyžadováno soužití oběti a pachatele. Při vydávání EBO se policie aktivně podílí na kontrole jeho dodržování a kontroluje, zda se pachatel nepřiblížil k obydlí oběti. Kromě toho má policie ze zákona povinnost informovat oběť o tom, že má právo požádat o vydání občanskoprávního ochranného příkazu.¹¹

Postupy pro žádost o EPO

Estonsko – Estonsko bylo v hodnotící studii Evropského parlamentu o EPO (2017) uvedeno jako příklad dobré praxe v oblasti implementace EPO, a to díky poskytování komplexních překladatelských služeb. Pokud jde o vydávání a provádění EPO, estonské Ministerstvo spravedlnosti vytvořilo rámec pro překlad formulářů EPO. Při vydávání se EPO překládá do úředního jazyka vykonávajícího státu a podle toho se předává příslušnému orgánu vykonávajícího státu. Kromě toho v případech obětí, které neovládají estonský jazyk, právní rámec stanoví překlad EPO do rodného jazyka oběti nebo jazyka, který oběť ovládá, a to na žádost oběti. Oběť může rovněž požádat o překlad dalších podpůrných dokumentů, které jsou považovány za nezbytné pro zajištění jejich 5 procesních práv. Pokud je tato žádost zamítnuta, musí příslušný orgán toto zamítnutí formalizovat rozhodnutím.¹²

Multidisciplinární spolupráce

Itálie – Na mnoha italských státních zastupitelstvích byla rozvíjena spolupráce mezi sociálními službami, centry boje proti násilí a veřejnými i soukromými službami s cílem okamžitě zajistit ubytování obětem násilí v případech, kdy urgentně odchází z domova. Na některých státních zastupitelstvích byly zřízeny kanceláře sociálních služeb s cílem poskytnout pomoc v souvislosti s trestnými činy proti "zranitelným skupinám" s odkazem na občanské i trestní věci. Úřad přijímá a vyhodnocuje zprávy od jednotlivců, místních služeb, nemocnic a pečovatelských domů za účelem poskytování podpory. Tato praxe umožňuje užší spolupráci mezi soudy, policií a sociálními službami, což usnadňuje jak vyšetřování trestných činů, tak poskytování ochrany obětem. Sociální pracovníci přidělení do úřadu spolupracují se soudy a policií tím, že podporují justiční policii v případech, kdy je třeba souběžná sociální intervence (jako jsou sociální šetření v domácnostech). Kromě toho umožňují efektivní propojení se sociálními a zdravotnickými službami v případě, kdy je třeba zahájit právní ochranu ve prospěch osob zapojených do trestního řízení. V praxi je tato funkce kladně hodnocena těmi soudními orgány, které s ní mají zkušenosti, neboť umožňuje pohotově identifikovat kompetentní sociální nebo zdravotnické pracovníky a rychle tak získat potřebné odpovědi, čímž dochází k celkovému zrychlení soudního řízení.¹³

¹¹ Rada Evropy, ochranná opatření v situacích domácího násilí: článek 52 Istanbulské úmluvy, 2017.

¹² Výzkumná služba Evropského parlamentu, směrnice o evropském ochranném příkazu 2011/99/EU: Posouzení provádění v Rámci Evropského parlamentu, září 2017.

¹³ Usnesení o pokynech pro organizaci a osvědčené postupy při řízeních týkajících se genderově podmíněných trestných činů a domácího násilí (usnesení ze dne 9. května 2018), italská vrchní rada soudního řízení.

D. Informace specifické pro konkrétní zemi

CHORVATSKO

V Chorvatsku je otázka genderově podmíněného násilí na ženách upravena především trestním zákoníkem a zákonem o ochraně před domácím násilím. Otázka ochranných příkazů je obsažena v trestním zákoníku, trestním řádu, zákoně o přestupcích a specializovaném zákoně o ochraně před domácím násilím.

Ochranné příkazy v Chorvatsku

Trestní zákoník¹⁴ stanoví celkem devět bezpečnostních opatření, která mohou být uplatněna na kteréhokoli obžalovaného v trestním řízení, včetně zákazu přiblížení, obtěžování nebo stalkingu (čl. 73 TZ), které mohou být uloženy na dobu 1 až 5 let, a vyhoštění ze společné domácnosti (čl. 74 TZ), které může být uloženo na dobu od 3 měsíců do 3 let. Bezpečnostní opatření spadají do judikatury trestního soudu a nabývají účinnosti vykonáním rozsudku. Bezpečnostní opatření, která jsou předepsána trestním zákoníkem, může vydat pouze soudce, který v případě předsedá. Aby mohlo být opatření vydáno musí o něj státní zástupce nebo oběť požádat. Soud může rovněž rozhodnout o vydání bezpečnostních opatření bez návrhu žalobce, považuje-li to soudce za nezbytné. **Za porušení bezpečnostního opatření hrozí až dva roky vězení.**

Trestní řád¹⁵ stanoví 11 preventivních opatření, z nichž v případě GPN (čl. 98, 2) lze použít následující opatření:

- zákaz návštěvy určitého místa nebo oblasti,
- zákaz přiblížení se k určité osobě,
- zákaz navázání nebo udržování kontaktu s určitou osobou,
- zákaz pronásledování nebo obtěžování oběti nebo jiné osoby,
- vykázaní.

Podle trestního řádu mohou být předběžná opatření nařízena před trestním řízením anebo v průběhu. Před podáním obžaloby jsou předběžná opatření stanovována, prodlužována a zamítána rozhodnutím státního zástupce a vyšetřujícího soudce při rozhodování o předběžné vazbě. **V případě nedodržení uloženého opatření bude opatření nahrazeno předsoudní zadržením.** Státní zástupce nebo vyšetřující soudce, který opatření nařídil, má pravomoc ho prodloužit nebo zrušit. Po podání obžaloby a do doby, než rozsudek nabude právní moci nebo vykonatelnosti, je opatření stanovováno, prodlužováno a zamítáno soudem.

Zákon o přestupcích¹⁶, konkrétně článek 130, stanoví preventivní opatření, včetně zákazu návštěvy určitého místa nebo oblasti, zákazu přiblížení se k určité osobě a zákazu navazování nebo udržování kontaktu s určitou osobou. Po podání obžaloby může soud z moci úřední nebo na žádost žalobce vydat rozhodnutí o použití jednoho nebo více preventivních opatření proti žalovanému, je-li to nezbytné k zajištění

¹⁴ Trestní zákoník, Úřední věstník 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, k dispozici v chorvatštině na <https://www.zakon.hr/z/98/Kazneni-zakon>

¹⁵ Trestní řád, Úřední věstník 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, k dispozici v chorvatštině na <https://www.zakon.hr/z/174/Zakon-o-kaznenom-postupku>

¹⁶ Zákon o přestupcích, Úřední věstník 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18, k dispozici v chorvatštině na <https://www.zakon.hr/z/52/Prekr%C5%A1ajni-zakon>

přítomnosti žalovaného v řízení, zabránění žalovanému ve spáchání nového trestného činu nebo ve znemožňování či ztěžování dokazování během řízení. Tato opatření mohou být uplatňována po celou dobu trvání přestupkového řízení. Mohou být také vydány policií v případech domácího násilí až na 8 dnů, tudíž mohou být použity jako **nouzové ochranné příkazy**. Jakmile je opatření nařízeno, mají osm dní na podání žaloby, ve které mohou požádat soud o prodloužení doby trvání předběžného opatření, jinak opatření pozbývá platnosti po osmi dnech. Odvolací řízení nezdržuje výkon preventivních opatření. **Porušení předběžného opatření může být potrestáno pokutou až do výše 10 000 HRK (1 300 EUR).**

Případy domácího násilí jsou nejčastěji stíhány dle **zákona o ochraně před domácím násilím**¹⁷. Podle tohoto zákona, který je uplatňován městskými přestupkovými soudy, jsou ochranná opatření definována jako druh sankce a mohou být vydána s jinými druhy sankcí (vězení nebo pokuta) nebo bez nich. Předepisuje následující ochranná opatření:

1. Povinná psychosociální léčba pachatele,
2. Zákaz přiblížení se k oběti domácího násilí, jejího obtěžování nebo pronásledování,
3. Vykázání ze společné domácnosti,
4. Povinná léčba závislosti.

Ochranná opatření týkající se vykázání ze společné domácnosti a zákazu přiblížení se k oběti, jejího obtěžování nebo pronásledování mohou být přijata na dobu 1 měsíce až 2 let. Psychosociální léčbu lze nařídit po dobu nejméně 6 měsíců a léčbu závislosti až na 1 rok. **Porušení ochranného opatření může být potrestáno pokutou nejméně 3 000 HRK (400 EUR) nebo nejméně 10 dny vězení.**

LPDV (zákon o ochraně před domácím násilím, zkratka dle anglického Law on Protection from Domestic Violence) v čl. 12 stanoví, že ochranná opatření mohou být uložena z moci úřední na návrh pověřeného státního zástupce, oběti nebo Střediska sociální péče. Oprávněným žalobcem v případech pod LPDV je obvykle policie, případně státní zástupce. V souladu s čl. 14 téhož zákona může soud uložit ochranná opatření zakazující přiblížení se k oběti domácího násilí, její obtěžování nebo pronásledování a také vykázání pachatele ze společné domácnosti před zahájením přestupkového řízení na návrh oběti nebo jiného oprávněného žalobce, pokud existuje přímé ohrožení bezpečnosti oběti nebo jejího rodinného příslušníka. Toto rozhodnutí musí soud učinit neprodleně, nejpozději však do čtyřadvaceti hodin po podání návrhu. Soud rozhodne po vylisnutí oběti a osoby, proti níž je žádána ochrana. Odvolání nezdržuje výkon rozhodnutí. Rozhodnutí bude zrušeno, pokud oběť nebo jiný pověřený státní zástupce nepodá obžalobu do osmi dnů ode dne vydání rozhodnutí, o čemž je soud povinen oběť upozornit.

Z dostupných údajů vyplývá, že většina ochranných příkazů vydaných na ochranu žen, které jsou oběťmi genderově podmíněného násilí, byla vydána podle zákona o ochraně před domácím násilím. To odpovídá také údajům sledovaným policií, které naznačují, že většina případů genderově podmíněného násilí je stíhána podle zákona o ochraně před domácím násilím, nikoliv dle trestního práva, což by znamenalo přísnější tresty a týkalo by se také širší škály obětí.

¹⁷ Zákon o ochraně před domácím násilím, Úřední věstník 70/17, 126/19, k dispozici v chorvatštině na <https://www.zakon.hr/z/81/Zakon-o-za%C5%A1titi-od-nasilja-u-obitelji>

EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU

Transpozice do vnitrostátního práva

Evropský ochranný příkaz (EPO) zřízený směrnicí ES 2011/99/EU byl transponován do chorvatských právních předpisů prostřednictvím zákona o soudní spolupráci ve věcech trestních s členskými státy Evropské unie¹⁸. Dne 4. března 2015 byla legislativa změněna tak, aby zahrnovala i uvedené směrnice. Tento zákon vymezuje okolnosti a postupy pro uznání EPO od jiného státu EU a pro vydání EPO v Chorvatsku. Podle definice zákona disponuje právem požádat o EPO pouze oběť, a to buď sama nebo prostřednictvím právního zástupce.

a) Příslušné orgány (článek 3 směrnice)

V Chorvatsku je příslušným orgánem pro vydávání a uznávání EPO vyšetřující soudce okresního soudu. Zákon o soudní spolupráci stanoví, že kompetence k uznání EPO má vyšetřující soudce okresního soudu v místě, kde chráněná osoba má nebo zamýšlí mít dočasný pobyt. EPO v Chorvatsku vydává také vyšetřující soudce okresního soudu příslušný podle místa konání soudního řízení.

b) Vydání EPO (článek 5)

EPO v Chorvatsku vydává vyšetřující soudce okresního soudu v místě konání soudního řízení. Pokud má chráněná osoba bydliště nebo se rozhodne bydlet v jiném členském státě může si sama nebo prostřednictvím svého opatrovníka nebo přiděleného zástupce soudu požádat o tento příkaz. EPO může být v Chorvatsku vydán na základě bezpečnostního opatření podle trestního zákoníku, preventivního opatření podle trestního řádu a zákona o přestupcích, a na základě ochranných opatření podle LPDV. EPO je vydáván na předepsaném formuláři a obsahuje zákonem stanovené údaje, které umožňují jeho výkon ve vykonávajícím státě.^{19 20}

Pro vydání nebo uznání EPO v Chorvatsku neexistuje žádná zvláštní lhůta. Zákon pouze stanoví, že soudce by měl jednat okamžitě a neprodleně. Jediné prodloužení řízení je povoleno, pokud EPO není přeložen do chorvatštiny. V těchto případech může být řízení prodlouženo o 15 dní. V případě odvolání oběti musí soud o tomto odvolání rozhodnout do tří dnů. Není možné současně vydat EPO různým státům, přestože oběť vyjádří úmysl pobývat ve všech z nich.

c) Povinnost informovat chráněnou osobu

Chorvatské právo ukládá soudním orgánům povinnost informovat chráněnou osobu o právu požádat o EPO, pokud byl vydán ochranný příkaz a chráněná osoba plánuje stát opustit. Kromě toho, pokud vyšetřující soudce okresního soudu uzná EPO vydaný jiným členským státem, musí o tom neprodleně informovat chráněnou osobu. Chráněná osoba musí být rovněž neprodleně kontaktována, pokud je EPO zamítnut a musí být informována o svém právu na odvolání (čl. 131.z.(3)).

d) Postup předávání – jazykový režim (článek 8 a 17)

¹⁸ Zákon o soudní spolupráci v trestních věcech s členskými státy Evropské unie, Úřední věstník 91/10, 81/13, 124/13, 26/15, 102/17, 68/18, 70/19, k dispozici v chorvatštině na <https://www.zakon.hr/z/345/Zakon-o-pravosudnoj-suradnji-u-kaznenim-stvarima-s-dr%C5%BEavama-%C4%8Dlanicama-Europske-unije>

¹⁹ EPO může být vydán pro ochranné příkazy podle následujících článků: Trestní zákoník čl. 73 a 74; Trestní řád čl. 98. par 2, body 2), 4), 5), 9), 10); Kodex přestupku 130 par 2 a 3; a zákon o ochraně před domácím násilím, čl. 16 a 17.

²⁰ Směrnice je právním předpisem, který stanoví cíl, který musí dosáhnout všechny členské státy EU. Každý stát však rozhoduje nezávisle, jak tohoto cíle dosáhnout. https://europa.eu/european-union/law/legal-acts_hr#direktive

Aby mohl být EPO vydaný jiným členským státem uznán, chorvatský zákon o soudní spolupráci stanoví povinnost jej přeložit do chorvatštiny (neupřesňuje, kterou osobou/orgánem vydávajícího státu, ani na čí náklady).

e) Uznání EPO (článek 9)

Neprodleně po obdržení EPO vydaného příslušným orgánem vydávajícího státu uzná vyšetřující soudce tento příkaz a přijme vhodná opatření za účelem výkonu tohoto rozhodnutí. Pro vydání nebo uznání EPO v Chorvatsku neexistuje žádná zvláštní lhůta. Zákon pouze stanoví, že soudce by měl jednat okamžitě a neprodleně. Je-li EPO neúplný nebo není-li k němu přiložen překlad, stanoví vyšetřující soudce lhůtu pro doručení dodatku nebo překladu, která nesmí přesáhnout dobu 15 pracovních dnů. Vyšetřující soudce odloží rozhodnutí až do obdržení dodatku nebo překladu EPO. Rozhodnutí o uznání EPO se neprodleně vydá vydávajícímu státu, chráněné osobě, jejímu právnímu zástupci nebo opatrovníkovi a osobě, která představuje nebezpečí, a to včetně oznámení právních důsledků porušení těchto opatření.

f) Důvody pro neuznání EPO (článek 10)

Chorvatské právo stanoví vyšetřujícímu soudci devět (9) důvodů (zakotvených ve směrnici) pro vydání usnesení o zamítnutí EPO s odůvodněním. Vydávající stát i chráněná osoba by měly být informovány o důvodech zamítnutí uznání EPO. Chráněná osoba, její opatrovník nebo právní zástupce a osoba, která nebezpečí představuje, mohou do tří dnů podat odvolání proti rozhodnutí o uznání EPO. Senát okresního soudu by měl o odvolání rozhodnout do tří dnů. Jakmile se rozhodnutí o uznání EPO stane pravomocným, je vykonáno v souladu s vnitrostátním právem. Stažení nebo změna EPO ve vydávající zemi bude mít za následek zrušení, tj. změnu preventivních opatření a zvláštních povinností stanovených rozhodnutím o uznání EPO.

g) Porušení EPO a povinnost informovat zúčastněné strany (článek 12)

Orgán provádějící ochranné opatření musí informovat vyšetřujícího soudce o každém jednání osoby představující nebezpečí, jež je v rozporu s rozhodnutím. V případě porušení opatření uložených na základě EPO je vyšetřující soudce povinen informovat příslušný orgán vydávajícího nebo dohlížejího státu. Toto oznámení je předkládáno na standardním formulářem, který je nedílnou součástí tohoto zákona. Formulář musí být přeložen do úředního jazyka nebo jiného jazyka uznávaného vydávajícím nebo dohlížejícm státem. Sankce za porušení EPO v Chorvatsku se stanoví na základě trestního zákoníku a trestního řádu v závislosti na druhu opatření, které soudce na základě EPO vydal.

Provádění EPO

Ačkoli se chorvatská prováděcí ustanovení zdají být dostatečná k tomu, aby umožnila vydávání a uznávání EPO, dosud byl vydán nebo uznán jen velmi nízký počet EPO. O četnosti EPO v Chorvatsku nejsou k dispozici žádná data. Kontaktováním zaměstnanců Ministerstva spravedlnosti, Krajského soudu a Nejvyššího soudu se podařilo zjistit, že neexistuje žádný útvar, který by měl na starosti sledování uplatňování EPO a sběr dat. Proto není možné určit, kolik EPO bylo v Chorvatsku od transponování směrnice do vnitrostátních právních předpisů vydáno. Článek z ledna 2020, jehož autorem je právní poradce Nejvyššího soudu, uvádí, že okresním soudem byly uznány a vymáhány dva EPO v téže věci (původní EPO a jeho prodloužení). Bez sběru

dat a bez toho, aniž by existovala instituce, která by měla na starosti monitoring uplatňování EPO v Chorvatsku tak není možné přesně určit, kolik EPO bylo uznáno nebo vydáno.²¹

Hlavní překážky v procesu podávání žádostí o EPO a jeho provádění

Evropský ochranný příkaz není v Chorvatsku využíván často. Ženy, které zažily genderově podmíněné násilí si obecně nejsou vědomy možnosti získat takový příkaz, a proto o něj nežadají. Také mezi poskytovateli služeb a právníky panuje o EPO nízké povědomí. Neexistuje žádná webová stránka ani jiné informační místo, které by obětem poskytovalo informace o EPO. Vzhledem k tomu, že informace o EPO nejsou snadno dostupné a nebyly realizovány kampaně, které by ženy informovaly o jejich právu na EPO, je úroveň povědomí o existenci tohoto nástroje ze strany široké veřejnosti stále velmi nízká. Prováděním směrnice nebyl pověřen žádný centralizovaný orgán, a tedy neexistuje žádné informační centrum. Okresní soudy neudržují přehled o počtu vydaných nebo uznaných EPO.

Užitečné kontakty

- **Ústřední orgán:** Ministerstvo spravedlnosti a správy <https://mpu.gov.hr/?impaired=0>
- **Neziskové organizace:** Autonomní dům žen Záhřeb (Autonomna ženska kuća) - Ženy proti násilí páchanému na ženách <https://www.azkz.net/>
- **Podpora obětí (všechny trestné činy):** Služba na podporu obětí a svědků Chorvatsko <https://pzs.hr/>
- **Chorvatská advokátní komora** <http://www.hok-cba.hr/>

---

²¹ Briški, M. *Evropski nalog za zaštitu i njegova primjena u Republici Hrvatskoj* ("Evropský ochranný příkaz a jeho uplatňování v Chorvatské republice"), IUS-INFO, 15. ledna 2020, k dispozici na adrese <https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/40386> (přístup dne 27. srpna 2020)

KYPR

Ochranné příkazy na Kypru

Na Kypru mohou být ochranné příkazy ukládány jak podle **trestního**, tak i **občanského práva**.

Podle trestního práva se ochranné příkazy vydávají v souladu s:

- (i) právními předpisy o domácím násilí/násilí v rodině, konkrétně se **zákony o násilí páchaném v rodině (prevence a ochrana obětí) z let 2000 a 2004** (ve znění pozdějších předpisů) (dále jen jako "zákon o násilí páchaném v rodině");
- (ii) právními předpisy o formách pohlavního zneužívání a sexuálního vykořisťování dětí, konkrétně se **zákonem o prevenci a boji proti pohlavnímu zneužívání a sexuálnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii z roku 2014**; a
- (iii) právními předpisy o násilí páchaném na ženách, konkrétně se **zákonem o násilí na ženách z roku 2021**.

Ochranné příkazy vydávané podle trestního práva zahrnují **zákazy přiblížení** a **rozhodnutí týkající se přemístění oběti** ze společného obydlí nebo místa bydliště. Konkrétní podmínky a omezení zahrnutá do ochranných příkazů jsou zcela na uvážení soudu.²²

Ochranné příkazy se konkrétně skládají z:

- *Předběžných zákazů přiblížení* vydaných proti pachateli;²³
- *Předběžných opatření ve formě rozhodnutí o přemístění oběti ze společného obydlí nebo místa bydliště*;²⁴
- *Příkazů k odebrání* nezletilé oběti ze společného obydlí nebo místa bydliště;²⁵
- *Zákazů přiblížení* vydaných proti pachateli.²⁶

Předběžné ochranné příkazy jsou pouze dočasné a mohou být vydány před podáním trestního oznámení, a to na dobu až osmi dnů. Soud může prodloužit dobu trvání těchto předběžných opatření o dalších osm dnů za předpokladu, že celková doba trvání takového opatření nepřesáhne 24 dnů před podáním trestního oznámení. Pokud se předběžné opatření vydává podle ustanovení v čl. 30 a 31 zákona o násilí na ženách, může celková doba trvání předběžných opatření činit až 60 dnů před podáním trestního oznámení.²⁷

²² Články 21–23 zákona o násilí páchaném v rodině; články 32–34 zákona o prevenci a boji proti sexuálnímu zneužívání a sexuálnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii z roku 2014; články 30–33 zákona o násilí na ženách 2021.

²³ Článek 22 zákona o násilí páchaném v rodině; článek 33 zákona o prevenci a boji proti sexuálnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii z roku 2014; článek 31 zákona o násilí na ženách z roku 2021.

²⁴ Článek 22 zákona o násilí páchaném v rodině; článek 33 zákona o prevenci a boji proti sexuálnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii z roku 2014; článek 30 zákona o násilí na ženách z roku 2021.

²⁵ Článek 21 zákona o násilí páchaném v rodině; článek 32 zákona o prevenci a boji proti sexuálnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii z roku 2014; článek 32 zákona o násilí na ženách z roku 2021.

²⁶ Článek 23 zákona o násilí páchaném v rodině; článek 34 zákona o prevenci a boji proti sexuálnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii z roku 2014; článek 33 zákona o násilí na ženách z roku 2021.

²⁷ Článek 22 zákona o násilí páchaném v rodině (prevence a ochrana obětí) z let 2000 a 2004 (ve znění pozdějších předpisů); článek 33 zákona o prevenci a boji proti sexuálnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii z roku 2014; článek 31 zákona o násilí na ženách z roku 2021.

Rozhodnutí o přemístění oběti mohou být vydána po podání trestního oznámení, a to po dobu trvání soudního řízení, nebo po skončení soudního řízení a odsouzení pachatele, a to na období, které soud dle vlastního uvážení uzná za potřebné.²⁸

Zákaz přiblížení může být uložen v případě, že proti pachateli bylo podáno trestní oznámení nebo v případě jeho odsouzení. Doba trvání je na uvážení soudu.²⁹

Porušení *předběžných opatření* se netrestá. Ovšem porušení jakýchkoliv podmínek uvedených v *opatřeních o přemístění a zákazech přiblížení* je trestným činem s horní hranicí trestní sazby 2 roky odnětí svobody.³⁰

Podle občanského práva jsou ochranné příkazy upraveny rodinným právem, konkrétně **zákonem o vztazích rodičů a dětí z roku 1990** (ve znění pozdějších předpisů).

Mezi tyto ochranné příkazy patří:

Příkaz k částečnému nebo úplnému svěřeni nezletilého do péče jednoho z rodičů nebo opatrovníka.³¹

Ochranný příkaz vztahující se *na nezletilé osoby*³². Rozsah a podmínky svěřeni do péče, jakož i doba jeho trvání, závisí na uvážení soudu.³³

Porušení ochranného příkazu je za určitých okolností trestné, a to v závislosti na tom, které konkrétní podmínky a omezení obsažené v ochranném příkazu byly porušeny.³⁴

EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU

Transpozice v národním právu

Kyperská republika transponovala směrnici EU 2011/99/EU do vnitrostátních právních předpisů v roce 2015 a to zákonem 156(I)/2015 o evropském ochranném příkazu z roku 2015 („**kyperský zákon o EPO**“). Kyperský zákon o EPO zajišťuje úplnou transpozici legislativy.³⁵

Proces podávání žádostí o EPO

a) Příslušné orgány

Příslušné orgány pro vydávání a uznávání EPO jsou stanoveny v **článku 4 kyperského zákona o EPO**. Konkrétně jsou okresní soudy, které jsou příslušné vydávat vnitrostátní ochranné příkazy, rovněž příslušné vydávat EPO. Pokud jde o uznávání EPO, v případech, kdy má chráněná osoba bydliště na Kypru, má

²⁸ Článek 21 zákonů o násilí páchaném v rodině (prevence a ochrana obětí) z let 2000 a 2004 (ve znění pozdějších předpisů) a článek 32 zákona o prevenci a boji proti sexuálnímu zneužívání a sexuálnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii z roku 2014.

²⁹ Článek 23 zákona o násilí páchaném v rodině (prevence a ochrana obětí) z let 2000 a 2004 (ve znění pozdějších předpisů); článek 34 zákona o prevenci a boji proti sexuálnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii z roku 2014; článek 33 zákona o násilí na ženách z roku 2021.

³⁰ Článek 23 odst. 7 zákona o páchaní násilí v rodině; článek 34 odst. 6 zákona o prevenci a boji proti sexuálnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a dětské pornografii z roku 2014; Příručka meziresortních postupů pro řešení případů domácího násilí ve vztahu k dětem, 2017, s.20 odst. 4.6.1-4.6.2; článek 33 zákona o násilí na ženách z roku 2021.

³¹ Článek 18 a článek 21 zákona o vztazích rodičů a dětí z roku 1990 (ve znění pozdějších předpisů).

³² Článek 2 zákona o vztazích rodičů a dětí z roku 1990 (ve znění pozdějších předpisů).

³³ Článek 18 odst. 6 zákona o vztazích rodičů a dětí z roku 1990 (ve znění pozdějších předpisů).

³⁴ Příručka meziresortních postupů pro řešení případů domácího násilí ve vztahu k dětem, 2017, s.20 odst. 4.6.3-4.6.4.

³⁵ http://www.cylaw.org/nomoi/arith/2015_1_156.pdf (pouze v řečtině).

pravomoc okresní soud okresu, ve kterém má bydliště; v případech, kdy chráněná osoba nemá bydliště na Kypru, je příslušným soudem Okresní soud v Nikósii.

Podle **článku 5 kyperského zákona o EPO** je ústředním koordinačním orgánem Ministerstvo spravedlnosti a veřejného pořádku.

b) Vydání EPO

Oběť s vnitrostátním ochranným příkazem vydaným okresním soudem může podat návrh na vydání EPO stejnému okresnímu soudu podle **článku 6 kyperského zákona o EPO**. Podle **článku 7 kyperského zákona o EPO** může příslušný okresní soud vydat EPO, pokud byl dříve přijat vnitrostátní ochranný příkaz, kterým se pachateli ukládá jakékoli z těchto omezení:

- zákaz vstupu do určitých lokalit, míst nebo určených oblastí, kde má chráněná osoba bydliště nebo které navštěvuje;
- zákaz nebo regulace jakéhokoli kontaktu s chráněnou osobou, včetně telefonické komunikace, e-mailu nebo běžné pošty, faxu nebo jiných prostředků; **nebo**
- zákaz nebo regulace přiblížení se k chráněné osobě blíže než na stanovenou vzdálenost; a pokud chráněná osoba, která podala žádost,
  - (i) se rozhodne usadit nebo již bydlí v jiném členském státě, **nebo**
  - (ii) se rozhodne přebývat nebo již přebývá v jiném členském státě v rámci EU.

O EPO může u okresního soudu požádat pouze oběť/chráněná osoba. Není vyžadováno žádné právní zastoupení a podle kyperského zákona o EPO není zajištěna žádná právní pomoc obětem žádajícím o EPO.³⁶

c) Povinnost informovat chráněnou osobu

Soudci jsou povinni informovat oběti o jejich právu požádat o EPO a o nezbytných podmínkách, které musí být splněny pro vydání EPO podle **čl. 7(3) kyperského zákona o EPO**.

d) Postup předávání – jazykový režim

Je-li Kypr vydávajícím státem, předává se EPO vykonávajícímu státu spolu s překladem EPO do úředního jazyka nebo jednoho z úředních jazyků vykonávajícího státu (**článek 9 kyperského zákona o EPO**).

e) Uznání EPO

Příslušný okresní soud po obdržení EPO uzná tento ochranný příkaz a přijme jakákoli opatření dostupná podle kyperských vnitrostátních právních předpisů, která jsou v nejvyšší možné míře rovnocenná ochraně poskytované EPO, pokud neexistují důvody pro neuznání, jak je stanoveno v kyperském právu EPO (viz níže). Okresní soud musí pachatele informovat o opatřeních, která proti němu byla vydána a o právních důsledcích porušení těchto opatření (**článek 10 kyperského práva EPO**).

Podle **článku 16 kyperského zákona o EPO** by měl okresní soud uznání EPO považovat za prioritní s přihlédnutím ke zvláštním okolnostem případu. Ty mohou zahrnovat naléhavost věci, datum příjezdu chráněné osoby na území Kyperské republiky a pokud možno také stupeň rizika pro chráněnou osobu.

³⁶ Artemis Cyprus national report, 2020, s.11. K dispozici na: https://www.artemis-europa.eu/wp-content/uploads/2020/09/ARTEMIS-Research-Report_Cyprus.pdf.

f) Důvody pro neuznání EPO

Podle článku 11 kyperského zákona o EPO patří mezi důvody, pro které může příslušný okresní soud žádost o EPO zamítnout, mimo jiné:

- evropský ochranný příkaz není úplný nebo nebyl vyplněn ve lhůtě stanovené příslušným okresním soudem;
- ochranné opatření se týká činu, který podle práva Kyperské republiky nepředstavuje trestný čin;
- nebyly splněny podmínky požadované pro vydání EPO podle článku 7 kyperského zákona o EPO.

g) Porušení EPO a povinnost informovat zúčastněné strany

Je-li EPO porušen, jsou podle kyperského zákona o EPO předpokládány sankce; příslušný okresní soud je konkrétně oprávněn ukládat trestní sankce podle vnitrostátního práva nebo případně ukládat jiné než trestněprávní sankce (článek 12 kyperského práva EPO). V případě, že vnitrostátní právní předpisy neumožňují žádnou sankci, která může být za daných okolností přijata, oznámí příslušný okresní soud porušení příslušnému orgánu vydávajícího státu (článek 13 kyperského práva EPO).

Provádění EPO

Nejsou k dispozici žádné údaje o počtu EPO vydaných nebo provedených na Kypru; stejně jako u vnitrostátních ochranných příkazů soudní systém nezaznamenává ani nesleduje počet vydaných nebo provedených EPO, proto není možné posoudit využívání EPO na Kypru. Zdá se však, že **na Kypru dosud nebyly vydány ani uznány a provedeny žádné EPO.**

Hlavní překážky v procesu podávání žádostí a provádění EPO

- V kyperském zákoně o EPO existuje rozpor, pokud jde o pravomoc a oprávnění soudních orgánů vydávat EPO. Podle kyperského zákona o EPO je k vydání EPO oprávněn ten okresní soud, který ochranný příkaz uložil (pokud je EPO vydáván na Kypru) (článek 4 odst. 1). To je ovšem problematické, protože podle zákona o násilí v rodině mohou ochranné příkazy vydávat jak okresní, tak trestní soudy. Konkrétně trestní soudy jsou příslušné pro většinu závažnějších trestných činů domácího násilí uvedených v článku 4 zákona o násilí v rodině, ale podle kyperského zákona o EPO nejsou oprávněny vydat EPO. Naopak okresní soudy nejsou příslušné k projednávání trestných činů, za které lze uložit trest odnětí svobody delší než 5 let. To potenciálně představuje mezeru v ochraně těch obětí, které čelí nejzávažnějším formám násilí, protože se nezdá, že by mohly požádat o EPO.
- Nepředpokládají se ani nebyla provedena žádná praktická legislativní či jiná opatření, která by měla za následek hmatatelný účinek směrnice o EPO.
- Kyperský zákon o EPO neukládá žádnou povinnost státním zástupcům nebo právníkům zastupujícím oběti genderově podmíněného násilí informovat je o jejich právu požádat o EPO; a ačkoli soudci jsou povinni informovat oběti o jejich právu požádat o EPO podle čl. 7(3) kyperského zákona o EPO, neexistují žádné důkazy o tom, zda soudci v praxi skutečně oběti informují.

- Kyperský zákon o EPO nezmiňuje potřebu odborné přípravy soudců, právníků, státních zástupců ani dalších osob zapojených do procesu vydávání nebo uznávání EPO. Neexistují žádné důkazy o tom, že by takové školení nebo informace byly odborníkům na Kypru k dispozici.
- Od transpozice směrnice o EPO v roce 2015 nebyly realizovány žádné zvláštní osvětové a informační činnosti ani kampaně o právech chráněných osob podle zákona.
- Kyperský zákon o EPO neobsahuje ustanovení o právní pomoci.

Užitečné kontakty

- Kyperská advokátní komora, tel: +357 22 873300, e-mail: cybar@cytanet.com.cy, webové stránky: <http://www.cyprusbarassociation.org/index.php/en/>
- Poradní výbor pro prevenci a pro boji proti násilí v rodině – užitečné kontakty: http://www.familyviolence.gov.cy/cgibin/hweb?-A=31&-V=links&_VCATEGORY=0000
- Asociace pro prevenci a zvládání násilí v rodině (SPAVO): <https://domviolence.org.cy/en/>
- Kyperská policie, oddělení domácího násilí a zneužívání dětí, tel.: +357 22 808442, e-mail: domviol.childabuse@police.gov.cy, webové stránky: <https://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/2913319CAC1AFDB1C22584000041D65F?OpenDocument>

ČESKÁ REPUBLIKA

Ochranné příkazy v České republice

V České republice je vydávání ochranných příkazů, tj. předběžných opatření na ochranu obětí trestných činů před opakovaným trestným jednáním pachatele, upraveno trestním, občanským a správním právem. Ochranná opatření lze využít ve fázi před zahájením trestního řízení i jako bezpečnostní opatření nařízená ve fázi ukládání trestu. Mohou být ve formě zákazu přiblížení, zákazu styku a vykázaní. Policie může také vůči pachateli vydat neodkladné opatření v podobě vykázaní jako opatření dle správního práva.

V českém občanském právu, zejména v čl. 400 a násl. zákona o zvláštních řízeních soudních (dále jen "ZZŘS"³⁷) s názvem "Předběžné řízení ve věci ochrany proti domácímu násilím" jsou upraveny ochranné příkazy, příslušné soudní orgány, postup a doba trvání. Tyto články poskytují zvláštní ochranu obětem domácího násilí a obětem stalkingu. Ochranný příkaz má prozatímní charakter a slouží k zajištění regulace práv a povinností účastníků v době, kdy řízení ve věci samé ještě nezačalo, a poskytuje tak alespoň předběžnou ochranu jejich práv. Kompetentní je okresní soud v místě bydliště navrhovatele (čl. 400 ZZŘS). Soud nařídí ochranné opatření, jsou-li splněny podmínky čl. 402 ZZŘS, tj. je-li v návrhu (podaném navrhovatelem) uvedeno, že společné soužití navrhovatele a odpůrce v domě nebo bytě, ve kterém se nachází společná domácnost, je pro navrhovatele nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči navrhovateli nebo jinému členovi domácnosti, anebo dochází k nežádoucímu sledování nebo obtěžování navrhovatele. Dojde-li soud na základě skutečností popsaných v návrhu k závěru, že se jedná o domácí násilí nebo pronásledování, návrhu vyhoví. Soud může vydat násilné osobě příkaz, aby dočasně opustila společné bydliště a jeho bezprostřední okolí, pokud v něm bydlí, nebo aby do něj nevstupovala, jakož aby se zdržela i setkávání nebo kontaktování navrhovatele a/nebo aby se zdržela nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoli způsobem (čl. 405 odst. 1 ZZŘS). Soud musí o vydání ochranného příkazu rozhodnout neprodleně do 48 hodin od jeho podání (čl. 404 ZZŘS). Soud rozhoduje o vydání ochranného příkazu bez slyšení účastníků, pouze na základě listinných důkazů. Toto rozhodnutí je vykonatelné jeho vydáním, trvá jeden měsíc a může být prodlouženo (až na 6 měsíců) (čl. 407 a 408 ZZŘS). Jedná se o specifickou ochranu proti domácímu násilí a stalkingu, ale samozřejmě je možné případně využít také obecnou úpravu předběžných opatření podle čl. 74 a násl. občanského soudního řádu³⁸.

V českém trestním právu jsou ochranné příkazy vydané podle trestního řádu (dále jen "TŘ"). Čl. 88b a násl. TŘ nazvaný *Ochranné příkazy*³⁹ upravuje příslušné soudní orgány, druhy ochranných příkazů, postup a dobu trvání. Předběžná opatření vydaná v trestním řízení slouží k ochraně všech, kteří byli trestným činem poškozeni, nebo jejich nejbližších příbuzných (např. dětí). Uložení předběžného opatření není spojeno s konkrétními trestnými činy. O předběžném opatření rozhoduje bez návrhu soud nebo státní zástupce (v závislosti na fázi trestního řízení) (čl. 88m TŘ). Rozhodnutí může iniciovat vyšetřovatel (policista) nebo oběť/její advokát. Jsou-li vydány ochranné příkazy podle TŘ, musí být osoba, na kterou se vztahují, stíhána, tj. tato osoba musí být obviněna (čl. 88b odst. 1 TŘ). Předběžná opatření, která mohou být uložena podle čl. 80 a násl. TŘ spočívají zejména v zákazu pachateli kontaktovat poškozeného, jeho nejbližší příbuzné nebo jiné osoby, zejména svědky; vstupovat do společného obydlí obývaného společně s poškozeným a do jeho

³⁷ Zákon o zvláštních řízeních soudních (Zákon č. 292/2013 Sb.)

³⁸ Občanský soudní řád (zákon č. 99/1963 Sb.)

³⁹ Trestní řád (zákon č. 141/1961 Sb.)

bezprostřední blízkosti a zdržovat se v takovém obydlí. Na rozdíl od občanského práva nejsou předběžná opatření podle trestního práva dočasná a platí po tak dlouho, jak to vyžaduje jejich účel, nejdéle pak do vydání konečného rozhodnutí ve věci samotné. Porušení ochranných příkazů je potrestáno buď pokutou nebo odnětím svobody.

V neposlední řadě se jedná o vykázání, správně právní nástroj vydávaný podle § 44 a násl. zákona o Policii ČR (dále jen "ZPČR"⁴⁰). Vykázání se používá k ochraně osob, které jsou vystaveny riziku násilí ve formě útoku na život, zdraví nebo svobody nebo mimořádně závažnému útoku proti lidské důstojnosti, a jsou tedy obvykle zaměřeny na oběti domácího násilí. Podle § 44 ZPČR je k vykázání oprávněna pouze Policie České republiky, tj. k vykázání pachatele ze společného obydlí a jeho okolí. Vykázání trvá 10 dní (s možností prodloužení za použití předběžného opatření podle ZZŘS, jak je popsáno výše) a násilná osoba musí bez zbytečného odkladu opustit vymezený prostor a zdržet se vstupu do vymezeného prostoru a kontaktování ohrožené osoby (§ 44 odst. 2, 45 ZPČR). Poruší-li vykázaná osoba vykázání, může se dopustit trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání. Obecně je ponecháno na oběti, aby nahlásila porušení ochranných příkazů, s výjimkou vykázání, jehož porušení je sledováno policií. Policista musí během stanovené lhůty alespoň jednou zkontrolovat dodržování vykázání (§ 47 odst. 4 ZPČR). Příkaz k vykázání a ochranný příkaz vydaný podle občanského práva se používá častěji v případech genderově podmíněného násilí, na rozdíl od ochranných příkazů vydaných podle trestního práva, které nejsou využívány často.

EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU

Transpozice do vnitrostátního práva

V České republice byla směrnice 2011/99/EU o evropském ochranném příkazu transponována do zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních novelou č. 77/2015 Sb. s účinností od 1. května 2015. Evropský ochranný příkaz je popsán v § 340-356 tohoto zákona. V důvodové zprávě o aplikaci směrnice o EPO ve vnitrostátním kontextu vydala vláda příslušné pokyny, konkrétně o druzích národních ochranných příkazů, které spadají do působnosti směrnice o EPO a EPO. Níže jsou uvedeny konkrétní body právního posouzení týkajícího se transpozice EPO do zákona č. 104/2013 Sb.

a) Příslušné orgány (článek 341, 342)

Evropský ochranný příkaz (dále jen "EPO") vydává justiční nebo rovnocenný orgán jiného členského státu v souladu se svými právními předpisy na žádost chráněné osoby. V České republice patří mezi justiční orgány soudy a státní zastupitelství. Podle § 344 je subjektem oprávněným uznat EPO okresní soud v místě bydliště nebo dočasného pobytu chráněné osoby. Kromě toho Ministerstvo spravedlnosti na žádost soudu a Nejvyšší státní zastupitelství na žádost státního zástupce pomáhá při hledání potřebných informací pro vydání nebo uznání EPO.

b) Vydání EPO (článek 354 a násl.)

České právo stanoví, že EPO je vydáno na žádost chráněné osoby, zatímco justiční orgán ověří, zda je splněna některá z podmínek § 354. České právo dále formalizuje podmínky a stanoví, že před vydáním EPO je justiční

⁴⁰ Zákon o Policii ČR (zákon č. 273/2008 Sb.)

orgán rovněž povinen ověřit, zda ochranný příkaz, na jehož základě má být EPO vydán, ukládá omezení pouze podle trestního práva. Chráněná osoba může požádat o EPO buď u příslušného orgánu vydávajícího státu, nebo u příslušného orgánu vykonávajícího státu. Je-li žádost o vydání EPO zamítnuta, má chráněná osoba právo podat proti takovému rozhodnutí stížnost.

c) Povinnost informovat chráněnou osobu

České právo, konkrétně článek § 8 odst. 3, písm. c) zákona o obětech trestných činů, stanoví výslovnou povinnost informovat oběť o jejím právu požádat o EPO. V praxi však tato povinnost není vždy naplňována.⁴¹

d) Postup předávání – jazykový režim

Jak je stanoveno v § 355 odst. 2, musí být EPO přeloženo (není upřesněno, která osoba/orgán vydávajícího státu a na čí náklady) do úředního jazyka (úředních jazyků) vykonávajícího státu.

e) Uznání EPO (§ 343 a násl.)

Příslušným orgánem k rozhodování o EPO je okresní soud v místě, kde má chráněná osoba (dočasné) bydliště. Soud musí vydat dva (2) příkazy; jeden pro uznání EPO a druhý pro přijetí podobných ochranných opatření, která předepisuje TŘ. Zákon neupřesňuje žádné lhůty pro rozhodnutí; je zde pouze povinnost vydat rozhodnutí bez zbytečného odkladu. Okresní soud je povinen informovat chráněnou osobu, osobu, která představuje nebezpečí, a příslušný orgán vydávajícího státu o přijatých opatřeních. Pokud soud EPO neuzná, musí chráněnou osobu informovat o možnosti požádat o předběžná opatření podle TŘ.

f) Důvody pro neuznání EPO

České právo stanoví stejných devět (9) důvodů zakotvených ve směrnici pro odepření EPO soudním orgánem ve vykonávajícím státě, který vydá příkaz s odůvodněním zamítnutí. Chráněná osoba má právo podat stížnost proti zamítnutí (§ 347, 349).

g) Porušení EPO a povinnost informovat zúčastněné strany

V takovém případě je justiční orgán vykonávajícího státu příslušný naříditi pachateli disciplinární trest, jiný druh předběžného opatření, vazbu nebo sankce za maření výkonu úředního rozhodnutí a vyhoštění. Poslední možnost se však stane pouze v případě, že se obviněný dopustí tohoto porušení opakovaně nebo závažným způsobem. Podle § 350 odst. 1 lze uložit pouze disciplinární trest za porušení opatření vydaného na základě uznaného EPO ve vykonávajícím státě; jiné sankce jsou vyloučeny. Zdá se, že tyto právní předpisy jsou nedostatečné a jsou v rozporu s § 11 odst. 2, písm. c). Disciplinární trest může stěžejně zajistit ukončení porušování opatření. Soudce vykonávajícího státu rovněž oznámí příslušnému orgánu vydávajícího státu každé porušení opatření přijatého nebo přijatých na základě EPO. Oznámení se podává na standardním formuláři uvedeném v příloze II směrnice přeloženém do úředního jazyka (úředních jazyků) vydávajícího státu.

Implementace EPO

---

⁴¹ Zákon o obětech trestných činů (Zákon č. 45/2013 Sb.)

Podle informací mezinárodního odboru Nejvyššího státního zastupitelství nejsou v České republice v roce 2020 ani v předchozích letech registrovány žádné EPO, které by zde byly vydány nebo které by byly vydány v jiném členském státě EU a zaslány do České republiky k uznání a výkonu. Je třeba zdůraznit, že údaje o EPO jsou vedeny zmatečně a nesystematicky.

Hlavní překážky v procesu podávání žádostí a provádění EPO

Česká republika je jednou z partnerských zemí, kde transpoziční právní předpisy obsahují podrobnější ustanovení o typech ochranných příkazů, které spadají do působnosti EPO, což pravděpodobně vede k restriktivnímu přístupu ve vydávání EPO. Ustanovení občanskoprávních předpisů, která stanoví vydávání vnitrostátních ochranných příkazů konkrétně k ochraně obětí domácího násilí a stalkingu, byla výslovně vyloučena z působnosti EPO, stejně tak jako vykazání. A to navzdory skutečnosti, že ochranné příkazy za účelem ochrany obětí domácího násilí jsou častěji vydávány na základě těchto občanskoprávních ustanovení, nikoliv na základě trestněprávních ustanovení.

V České republice je povědomí o EPO mezi širokou veřejností i odborníky mimořádně nízké. Transpozice směrnice o EPO nebyla doprovázena praktickými pokyny pro právníky a sociální pracovníky, jakož i pro soudní/správní orgány zapojené do jeho provádění. Přestože byla do českého právního řádu implementována povinnost informovat chráněnou osobu o EPO, osoby, které potřebují ochranu, nejsou o možnosti požádat o EPO téměř vůbec informovány. Neexistuje žádná kampaň ani ucelená informační platforma zaměřená na EPO. Nedostatek relevantních a srozumitelných informací je zásadní překážkou pro podávání žádostí o EPO.

Užitečné kontakty

- **Ústřední orgán: Ministerstvo spravedlnosti:** Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2, datová schránka: kq4aawz, e-mail: posta@msp.justice.cz
- **Nejvyšší státní zastupitelství:** Jezuitská 585/4, 660 55 Brno, datová schránka: 5smaetu, e-mail: podatelna@nsz.brn.justice.cz

Neziskové organizace pomáhající obětem domácího a sexuálního násilí:

- **ACORUS, z. ú.** je pražská organizace nabízející pomoc s jednoduchými právními podáními a spolupracující s externími právníky (info@acorus.cz, <http://www.acorus.cz/>).
- **Persefona, z. s.** se sídlem v Brně zajišťuje komplexní služby pro oběti, včetně právní pomoci, pro Jihomoravský kraj (poradna@persefona.cz, <https://www.persefona.cz/>).
- **proFem, o. p. s. – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí** poskytuje komplexní právní, sociální a psychologickou pomoc v pobočkách v Praze, Berouně, Příbrami a Benešově (info@profem.cz, <https://www.profem.cz/>).

Neziskové organizace pomáhající obětem trestných činů:

- **Bílý kruh bezpečí, z. s.** působí v různých českých městech (například Olomouc, Ostrava, Pardubice, České Budějovice, Jihlava atd.), nabízí právní podporu a spolupracuje s externími právníky (bkb@bkb.cz, <https://www.bkb.cz/>).

- **In IUSTITIA, o. p. s.** se zaměřuje na oběti trestných činů z nenávisti a nabízí právní a sociální služby v Praze a Brně (in-ius@in-ius.cz, <https://www.in-ius.cz/>).

Neziskové organizace pomáhající cizincům a migrantům:

- **Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU), z. s.** působící v Praze, Brně, Hradci Králové, Plzni a Ostravě, nabízí pomoc migrantům nebo žadatelům o azyl v právních záležitostech souvisejících se statusem cizince a může také koordinovat právní zastupování (opu@opu.cz, <https://www.opu.cz/>).
- **Sdružení pro integraci a migraci (SIMI), o. p. s.** pomáhá cizincům a migrantům žijícím v České republice a poskytuje jim komplexní právní podporu v několika jazycích (poradna@migrace.com, <https://www.migrace.com/>).

ŘECKO

Ochranné příkazy v Řecku

Ochranná opatření, která jsou poskytována obětem různých forem násilí, jsou v řeckém právu obsažena v obecných ustanoveních občanského a trestního práva a konkrétnějších ustanoveních zákona o domácím násilí (DN).

V občanskoprávních předpisech, zejména v ustanoveních čl. 731 a násl. občanského soudního řádu (OSŘ), jsou vymezena **ochranná opatření** ve smyslu „*dočasného řešení situace*“, příslušné justiční orgány, řízení a jejich trvání. V této souvislosti jsou občanské soudy oprávněny nařídit jakoukoliv akci, nečinnost nebo strpění určitého jednání ze strany osoby, proti níž návrh směřuje, v souladu se zvláštními ustanoveními článků 731-732(OSŘ). Rozhodnutí soudu má dočasnou povahu a je platné pouze v případě, že oběť podá žalobu na trvalé vyřízení věci; tato opatření trvají až do vydání konečného rozhodnutí soudu (čl. 693 OSŘ). Čl. 735 odst. 2 (OSŘ) je hlavním paragrafem, ve kterém je uveden seznam indikativních, konkrétních dočasných opatření, která mohou být nařízena na ochranu obětí domácího násilí, jako jsou; *vykázání žalovaného ze společného obydlí, přestěhování, zákaz přibližování se k bydlišti nebo pracovním prostorám žadatele nebo bydlišti blízkých příbuzných/školám a azylovým domům*. Příslušný je soud 1. stupně v místě bydliště žalovaného nebo v místě posledního společného bydliště manželů, jde-li o manželské spory (čl. 39 OSŘ), nebo soud, který je nejbližší místu, kde mají být bezpečnostní opatření vykonána (čl. 683 odst. 4 OSŘ). Dočasnou soudní ochranu lze chráněné osobě udělit vydáním předběžného opatření tak, aby nezůstala bez ochrany až do projednání věci a do vydání bezpečnostních opatření; tento postup může trvat 2 až 6 měsíců.

Po přezkoumání příslušné judikatury posledního desetiletí v elektronických databázích NOMOS a ISOKRATIS, bývají bezpečnostní opatření nařízená řeckými občanskoprávními soudy v případě násilí (čl. 735 OSŘ) především: a) v případech domácího násilí, odebrání rodičovské péče z důvodu předchozího násilného chování, přemístění osoby ze společné domácnosti a regulace komunikace s dětmi a b) v případech, které se netýkají rodiny; zákaz přiblížení se k ohrožené osobě a zákaz pobytu v určité oblasti / místě.

V **řeckém trestním právu**, v trestním zákoníku (TZ) a v trestním řádu (TŘ), jsou osobě, která představuje nebezpečí, uložena **omezující opatření**, která jsou uvedena v čl. 283 odst. 1 (TŘ) jedná se o; *poskytnutí záruky, povinnost obviněného dostavit se v určitých obdobích k vyšetřovateli nebo jinému orgánu v Řecku nebo na řeckém konzulárním úřadě v zahraničí, zákaz odjet nebo pobývat na určitém místě nebo v zahraničí a zákaz sdružovat se s určitými osobami nebo se s nimi setkávat*. Příslušný soud -, podmínky -, jejich typ a trvání se liší v každé fázi trestního řízení; a) přípravném řízení, b) vydáním soudního rozhodnutí nebo c) vynesením rozsudku.

a) V přípravném řízení, a zejména během výslechu, mohou být obviněné osobě uložena **omezující opatření**, která trvají až do vydání konečného rozhodnutí trestním soudem. Kompetence k jejich uložení má vyšetřovatel, který vydává příkaz, a to po obdržení předchozího písemného souhlasu státního zástupce. Jakýkoli spor mezi vyšetřovatelem a státním zástupcem řeší rada trestních soudců. Podle čl. 282 odst. 2 (TŘ) je účelem omezujících opatření na jedné straně zabránit riziku nových trestných činů spáchaných obviněnou osobou a na straně druhé zajistit, aby se dostavila k výslechu nebo k soudu a mohl být vykonán rozsudek. Pro jejich uložení musí platit následující podmínky, a to: i) závažné důkazy o vině osoby obviněné z trestného činu nebo přestupku, za který lze uložit trest odnětí svobody ve výši nejméně 3 měsíců (čl. 282 odst. 1, a čl. 283 odst. 2 TŘ), ii) je známé jeho bydliště v zemi nebo nepodnikal přípravné kroky k útěku nebo dříve

neunikal soudnímu řízení nebo výkonu trestu nebo nebyl shledán vinným z útěku během zadržení nebo neporušil omezení pohybu s cílem útěku nebo nebyl za podobné trestné činy neodvolatelně odsouzen, a tedy lze očekávat, že pokud bude propuštěn, nespáchá jiné trestné činy (čl. 286 odst. 1).

b) Ve fázi vydání soudního rozhodnutí může trestní soud uložit omezující opatření v případech, kdy; i) někdo je odsouzen k trestu odnětí svobody nepřesahujícímu tři roky a ii) výkon trestu je pozastaven na dobu jednoho až tří let podle čl. 99 odst. 1, nebo část trestu je pozastavena (čl. 100 odst. 1 TZ). Tyto omezující podmínky jsou uloženy disjunktivně nebo kumulativně a jsou indikativně uvedeny v čl. 99 odst. 2 (TZ). Pokud byly nařízeny soudním rozhodnutím, trvají po dobu v něm stanovenou, a to až do výkonu trestu. V případě porušení podmínek ze strany obviněného stanoví čl. 81 odst. 5 (TZ) *mimo jiné* zrušení omezení a nařídí výkon trestu odnětí svobody, který byl pozastaven.

c) Ve fázi vynesení rozsudku mohou být osoby odsouzené k trestu odnětí svobody propuštěny, pokud nedošlo k odvolání, v případech výslovně uvedených v čl. 105 B TZ a za podmínek stanovených čl. 106 TZ. Podle čl. 106 odst. 2a TZ, může propuštěná osoba podléhat určitým povinnostem týkajícím se způsobu života, zejména v otázkách bydliště obdobným použitím čl. 99 odst. 2 TZ. Rovněž podle čl. 105 odst. 3 TZ mohou být v případě, kdy je trest odnětí svobody nahrazen výkonem trestu v bydlišti odsouzené osoby, stanoveny podmínky podle uvážení Soudního dvora (čl. 99 odst. 2, písm. d) až f)), s obdobnou aplikací dle čl. 99 odst. 4 TZ nebo trestem pod elektronickým dohledem. Doba trvání je do vynesení rozsudku.

Čl. 169A odst. 2 TZ stanoví odnětí svobody **až na tři roky** každému, kdo poruší omezující opatření týkající se svobody pohybu nebo pobytu uložených soudním rozhodnutím nebo komisí soudců.

V řeckém právu má pro osoby, které potřebují ochranu, přednost **zákon 3500/2006 o domácím násilí (DN)**; čl. 15 stanoví bezpečnostní opatření, která mohou být nařízena občanskoprávními soudy proti pachateli tohoto násilí. Kromě toho v rámci trestního řízení obsahuje čl. 18 indikativní seznam omezujících podmínek uložených pachateli v případě trestného činu domácího násilí a definuje postup, podmínky a účel jejich uložení. Tyto omezující podmínky jsou stejné jako podmínky uvedené v čl. 15. Jsou uloženy za zvláštních okolností, pokud je to považováno za nezbytné k ochraně fyzické a duševní integrity oběti. Příslušným orgánem je trestní soud, jemuž je pachatel předán, nebo vyšetřovatel/soudní rada či státní zástupce, který má případ na starosti. Vyžaduje se odůvodněný (soudní) příkaz, proti němuž se dá podat odvolání k soudu. Jejich doba trvání není specifikována, je ale výslovně stanoveno, že jsou uloženy na tak dlouho, jak je potřeba. Stojí za povšimnutí, že po změně zákona 3500/2006 Istanbulskou úmluvou jsou uloženy omezující opatření platné až do jejich zrušení, nahrazení nebo změny soudním orgánem, který je uložil, nebo příslušným státním zástupcem tak, aby byla oběť účinně chráněna. Čl. 18 odst. 1 rovněž stanoví trest odnětí svobody v případě porušení výše uvedených opatření/omezení.

EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU

Transpozice do vnitrostátního práva

Evropský ochranný příkaz (EPO) zřízený směrnicí 2011/99/EU byl v řeckých právních předpisech dne 29. 1. 2016 transponován zákonem 4360/2016; Řecko uspokojivým způsobem transponuje a upravuje většinu základních ustanovení směrnice (cíl, definice, druh ochranných opatření podle čl. 5, forma a obsah

evropského ochranného příkazu (příloha I) a oznámení v případě porušení (příloha II). Níže jsou uvedeny konkrétní body právního posouzení týkajícího se zákona 4360/2016.

a) Příslušné orgány (čl. 3)

V Řecku mají ústřední úlohu při uplatňování (EPO) státní zástupci, a zejména žalobci soudů 1. stupně, kromě toho v zákoně (čl. 3 odst. 2 a čl. 5 odst. 6b) je rovněž stanoveno, že kompetence mohou mít též žalobci odvolacích soudů v případě, že Řecko je vydávajícím státem (EPO). Ministerstvo spravedlnosti, transparentnosti a lidských práv je určeno jako ústřední orgán za účelem koordinace a pomoci státním zástupcům. Řecké právo dále stanoví: „*Příslušné orgány v případě potřeby konzultují přímo s příslušným orgánem jiného státu, aby usnadnily hladké a účinné uznávání a výkon ochranného příkazu*“. (čl. 3 odst. 4)

b) Vydání EPO (čl. 5)

Řecké právo stanoví, že EPO je vydáno na žádost chráněných osob, zatímco státní zástupce ověří, zda je splněna jakákoli z podmínek čl. 4 (čl. 5 směrnice viz výše kapitola A1). Státní zástupci rovněž vezmou v úvahu délku doby, po kterou má chráněná osoba v plánu bydlet nebo přebývat v jiném členském státě, jakož i závažnost potřebné ochrany. Chráněná osoba může o EPO požádat osobně nebo zmocněně buď u příslušného orgánu vydávajícího státu, nebo u příslušného orgánu vykonávajícího státu. Řecké právo další podmínky neformalizuje ani nedefinuje žádné další požadavky (např. přesnou dobu trvání pobytu). Rovněž se stanoví, že před vydáním EPO má osoba, která představuje nebezpečí, právo být vyslechnuta a napadnout vnitrostátní ochranné opatření, pokud jí nebyla tato práva udělena v řízení vedoucím k přijetí tohoto opatření. V tomto případě je osoba předvolána k příslušnému státnímu zástupci 48 hodin předem a má právo obdržet lhůtu až 48 hodin na předložení písemného vyjádření.

c) Povinnost informovat chráněnou osobu

Zdá se, že řecké právo neukládá soudcům/vyšetřovatelům, kteří ukládají ochranné opatření (bezpečnostní opatření/omezující příkaz), výslovnou povinnost informovat chráněnou osobu, která by mohla plánovat opustit zemi. EPO je proto ponecháno výhradně na právnících, osobách podporujících oběť, aby se ho dovolávali před orgány.

d) Postup předávání – jazykový režim

Řecké právo stanoví, že EPO musí být přeloženo (neupřesňuje, která osoba/orgán vydávajícího státu a na čí náklady) do úředního jazyka (úředních jazyků) vykonávajícího státu.

e) Uznání EPO

Po obdržení (EPO) musí státní zástupce 1. stupně v místě (přechodného) bydliště chráněné osoby bez prodlení EPO uznat a přijmout všechna ochranná opatření, která jsou dle vnitrostátního práva k dispozici. Podle znění zákona musí vydat dva příkazy (2); jeden pro uznání (EPO) a druhý pro přijetí podobných ochranných opatření již stanovených zákonem. Řecké právo neurčuje specifickou závaznou lhůtu pro uznání EPO nebo pro přijetí vnitrostátního ochranného opatření na základě EPO; pokud jde o dobu trvání nového ochranného opatření (přijatého vykonávajícím státem), ani to není upraveno žádným ustanovením; lze tedy předpokládat, že rozhodnutí o době trvání je na státním zástupci.

Řecké právo navíc inovuje transpozici směrnice tím, že uvádí, že pokud státní zástupce v místě (dočasného) bydliště chráněné osoby považuje ochranné opatření uvedené v přijatém EPO za nedostatečné a nevhodné k zajištění trvalé ochrany, může požádat smírčí soud tří soudců (*Τριμελής Πλημμελιδικεοκεο*) o úpravu

opatření nebo uložení jakéhokoli jiného opatření stanoveného vnitrostátním právem pro stejný trestný čin⁴². Státní zástupce je proto povinen informovat chráněnou osobu, osobu, která představuje nebezpečí a příslušný orgán vydávajícího státu o přijatých (nových) opatřeních a důsledcích jejich porušení (čl. 11 odst. 2).

f) Důvody pro neuznání EPO (čl. 12)

Řecké právo stanoví stejných devět (9) důvodů zakotvených ve směrnici pro odepření EPO státním zástupcem ve vykonávajícím státě, který vydá příkaz s odůvodněním zamítnutí. Chráněná osoba má právo odvolat se proti zamítnutí do deseti (10) dnů od doručení příkazu od státního zástupce.

g) Porušení EPO a povinnost informovat zúčastněné strany

Řecké právo stanoví trest odnětí svobody v délce až 2 let v případě porušení EPO. V takovém případě je státní zástupce oprávněn zahájit trestní řízení proti osobě, která představuje nebezpečí, a započít nezbytná naléhavá opatření, aby bylo porušování zastaveno, dokud vydávající stát nepřijme nové rozhodnutí/ ochranná opatření. Státní zástupce vykonávajícího státu rovněž oznámí příslušnému orgánu vydávajícího státu každé porušení opatření nebo opatření přijatých na základě EPO. Oznámení se podává na standardním formuláři uvedeném v příloze II směrnice přeloženém do úředního jazyka (úředních jazyků) vydávajícího státu.

Implementace EPO

Ačkoli se zdá, že řecká transponovaná ustanovení jsou dostatečná k tomu, aby umožnila vydávání a uznávání EPO, dosud k tomu nedochází. Podle informací Ministerstva spravedlnosti, transparentnosti a lidských práv, nebyl v Řecku dosud vydán jediný příkaz; Řecko není ani vydávajícím, ani vykonávajícím státem.

Hlavní překážky v procesu podávání žádostí a provádění EPO

V Řecku, stejně jako ve většině členských států EU, nebyla transpozice směrnice o EPO doprovázena praktickými pokyny pro právní a sociální odborníky ani pro soudní/ správní orgány zapojené do jejího provádění. Stejně tak osoby, které potřebují ochranu, nebyly nikdy informovány ani orgány, ani vlastními prostředky. Kromě toho nebyla do zákona zahrnuta zvláštní ustanovení týkající se dostupné bezplatné právní pomoci osobám žádajícím o EPO. Rovněž široká škála ochranných opatření dostupných v členských státech (v občanskoprávním, správním nebo trestním řízení) může důvodně způsobit zmatek a může být dalším důvodem, proč (EPO) zůstává prakticky nepoužívaný.

---

⁴² Článek 11; Pokud státní zástupce Soudu prvního stupně v místě (dočasného) pobytu chráněné osoby usoudí, že ochranná opatření stanovená v EPO nejsou dostatečná a vhodná pro její trvalou ochranu, předloží příslušnou žádost místně příslušnému tříčlennému smírčímu soudu, který upraví nebo uloží jiné ochranné opatření stanovené vnitrostátními právními předpisy pro stejný čin. V tomto případě musí nová opatření co nejvíce odpovídat ochranným opatřením přijatým vydávajícím státem.

Užitečné kontakty

- **Ústřední orgán:** Ministerstvo spravedlnosti pro transparentnost a lidská práva (evropská a mezinárodní spolupráce) Vedoucí odboru pro evropské a mezinárodní záležitosti, paní Kara: tel: 213 1307088 (-7236) MKara@justice.gov.gr
- **Nejvyšší státní zástupce** – Odbor mezinárodních vztahů a celoživotního vzdělávání státních zástupců, tel. 210 6411528
- **Nezisková organizace Diotima**, <https://diotima.org.gr/en/> e-mail: diotima@otenet.gr, tel: 210-3244380 (advokátka paní Apostolaki)
- **Svaz ženských asociací prefektury Heraklion**, www.kakopoiisi.gr, e-mail: info@kakopoiisi.gr, tel: 2810 24 21 21

ITÁLIE

Ochranné příkazy v Itálii

Dostupné druhy ochranných opatření, vnitrostátní postupy

Ochrana, kterou nabízí italský právní systém, je vcelku různorodá: opatření může mít správní, občanskou a trestněprávní povahu. V Itálii se ochranné příkazy vztahují na konkrétní typy trestných činů: stalking, ublížení na zdraví, domácí násilí, sexuální násilí.

a) Správní ochranná opatření

Na správní úrovni je referenčním opatřením ústní varování vydané "Kvestorem"⁴³. Orgán veřejné bezpečnosti, vyhodnocuje okolnosti, zajišťuje křížový výslech a vydává opatření s povinností ho řádně odůvodnit. Kvestor orálně napomíná pachatele a vyzývá je, aby konal v souladu se zákonem (vyhláška č. 11 ze dne 23. února 2009.⁴⁴). Kvestor informuje pachatele násilí o službách, které jsou na daném území k dispozici, včetně rodinného poradenství, služeb duševního zdraví a zařízení pro léčbu závislostí tak, aby se zabránil opakování trestného činu

Zákonná vyhláška s č. 14. srpna 2013, n. 93⁴⁵ stanoví, že domácí násilí zahrnuje všechny závažné, a neepizodické činy fyzického, sexuálního, psychického nebo ekonomického násilí, ke kterým dochází v rodinách nebo domácnostech nebo mezi současnými nebo bývalými manželi nebo osobami spojenými stávajícím nebo minulým emočním vztahem, bez ohledu na to, zda pachatel těchto trestných činů sdílí nebo sdílel stejné bydliště s obětí.

b) Občanskoprávní ochranné příkazy

Občanskoprávní soudce má výlučnou pravomoc rozhodovat o domácím násilí, které představuje trestný čin s nižším trestem odnětí svobody, jako je například bití nebo lehká zranění, protože v těchto případech nemůže trestní soudce vydat preventivní opatření.

Čl. 736 bis občanského soudního řádu (dále jen OSŘ) upravuje soudní řízení týkající se ochranných příkazů občanské povahy a možnosti soudního orgánu uložit – v naléhavých případech – ochranné příkazy inaudita altera parte: a to během nadcházejícího slyšení, kde může být ochranný příkaz potvrzen, změněn nebo zrušen.

Podle **čl. 342 bis občanského zákoníku** (dále jen OZ), pokud jednání jednoho z manželů nebo jiných členů domácnosti způsobí vážnou újmu na fyzické nebo morální integritě nebo svobodě druhého manžela nebo jiného člena domácnosti, může soudce na žádost poškozeného přijmout jedno nebo více opatření uvedených **v článku 342 OZ**. Toto nařízení upravuje obsah ochranných příkazů. Soudce nařídí manželovi nebo jinému členu domácnosti, aby zastavil své trestné jednání a nařídí vykázaní člena domácnosti nebo manžela se škodlivým chováním z rodinného domu, přičemž v případě potřeby nařídí, aby se nepřibližovali k místům, která oběť obvykle navštěvuje.

⁴³ Vysoký úředník italského Ministerstva vnitra, který v rámci provincie ve spolupráci s prefektem (zástupcem vlády na území) odpovídá za technické řízení policejních služeb a veřejného pořádku.

⁴⁴ Vyhláška převedená na zákon č. 38 ze dne 23. dubna 2009 (v Úředním věstníku č. 95/2009).

⁴⁵ Vyhláška byla s pozměňovacími návrhy přeměněna na zákon č. 119 ze dne 15. října 2013 (v Úředním věstníku č. 242/2013).

c) Ochranná opatření podle trestního práva

Předběžné opatření k vykázání ze společné domácnosti (**čl. 282 bis trestního řádu**, dále jen TŘ) stanoví, že soudce nařizuje žalovanému, aby okamžitě opustil společnou domácnost, a nevracel se do ní a nevstupoval do ní bez souhlasu soudce. Společnou domácností se rozumí společné bydlení, které se proto vztahuje i na de facto rodiny nebo formy soužití, které nemusí být nutně stabilizovány.⁴⁶

Existuje-li riziko pro bezpečnost poškozeného nebo jeho blízkých příbuzných, může soudce požadovat, aby se obviněný nepřibližoval k místům, která poškozený obvykle navštěvuje. Kromě toho lze nařídit pravidelné vyplácení příspěvku ve prospěch těch osob žijících ve společné domácnosti, které zůstávají bez přiměřených prostředků.

Článek **282 ter TŘ** upravuje zákaz přibližovat se k místům, která jsou obvykle navštěvována poškozeným a jejich blízkými příbuznými, nebo povinnost zdržovat se na určité vzdálenosti: za tímto účelem lze rovněž zavést způsob kontroly pomocí elektronických prostředků nebo jiných technických nástrojů (např. elektronického náramku).

Porušení popsaných povinností nebo preventivních opatření se trestá odnětím svobody v délce šesti měsíců až tří let.

Prostřednictvím **zákona ze dne 14. srpna 2013, č. 93**, známého jako "zákon proti femicidě", článkem 384 bis trestního zákoníku (dále jen TZ), má justiční policie na základě povolení státního zástupce pravomoc nařídit neodkladné vykázání ze společné domácnosti se zákazem přístupu na místa obvykle navštěvovaná poškozeným, pokud jde o osoby, které jsou přistiženy při flagrante delicto trestných činech uvedených v čl. 282 bis (6), přičemž existují rozumné důvody se domnívat, že trestné jednání může být opakováno.

Naléhavé vykázání je o opodstatněno z těchto závažných trestných činů: porušení povinností vůči rodině; zneužití prostředků nápravy nebo disciplíny; ublížení na zdraví; zotročení nebo udržování v otroctví nebo nevolnictví; dětská prostituce; dětská pornografie; držení pornografického materiálu; obchodování s lidmi; nákup a prodej osob do otroctví; sexuální násilí; sexuální násilí s přitěžujícími okolnostmi; pohlavní styk s nezletilou osobou; zkažení nezletilé osoby; skupinové sexuální násilí; vyhrožování osobám ve společné domácnosti nebo jejich blízkým příbuzným.

Vnitrostátní právní předpisy

Italské právní předpisy na toto téma vycházejí z některých důležitých legislativních aktů, z nichž nejnovější je **č. 154 ze dne 4. dubna, 2001**, který představuje základní kámen a páteř systému ochrany obětí genderově podmíněného a domácího násilí.

Vyhláška č. 11 ze dne 23. února 2009, jejímž cílem je boj proti formám sexuálního násilí, zavedla trestnou činnost pronásledování (stalking, článek 612 bis TŘ) a poskytování informací obětem o centrech proti násilí.

Zákonná vyhláška č. 93 ze dne 14. srpna 2013 (dále jen "zákon o femicidě") inovoval policejní postup pro varování a zavedl do systému naléhavé vyhoštění ze společné domácnosti, jakož i zpřísnění sankcí

⁴⁶ Zákon č. 54 ze dne 4. dubna 2001 (v Úředním věstníku č. 98/2001), který zavedl toto ustanovení, výslovně odkazuje na předpisy upravující boj proti násilí "v rodinách".

a ustanovení o nových přitěžujících okolnostech: násilí na těhotných ženách; špatné zacházení v rodinách; fyzické násilí proti nezletilým nebo v jejich přítomnosti; násilí páchané manželem - dokonce i bývalým manželem - nebo těmi, kteří mají nebo měli vztah s obětí, i když neexistuje manželství nebo soužití. Kromě toho byla na náklady státu poskytnuta bezplatná právní pomoc obětem špatného zacházení v rodinách, mrzačení žen, skupinového sexuálního násilí a pronásledování.

Podle zákona č. **161 ze dne 17. října 2017**⁴⁷, kterým byl novelizován proti-mafiánský zákoník, lze na osoby podezřelé ze stalkingu uplatňovat nová preventivní opatření. Konkrétně se uplatní zvláštní dohled veřejné bezpečnosti, k němuž může být přidán zákaz pobytu v jedné nebo více obcích.

Za zmínku stojí též zákon č. **69 ze dne 19. července 2019**⁴⁸, obvykle označovaný jako "červený kód". Zákon zavádí do trestního zákoníku čtyři nové trestné činy: porušení příkazů k vykázaní ze společného obydlí a zákaz přiblížení se na místa navštěvovaná poškozeným (**článek 387 bis TZ**); deformace vzhledu osoby trvalými poraněními obličeje (čl. 583 quinquies TZ), úmyslný násilný trestný čin, který opravňuje k odškodnění ze strany státu; nedovolené šíření sexuálně explicitních fotografií nebo videí bez souhlasu zastoupených osob (porno pomsta), s ustanovením o přitěžujících okolnostech, pokud jsou trestné činy spáchány v blízkém vztahu, i když byl ukončen, nebo prostřednictvím IT nástrojů; donucení nebo svedení k uzavření manželství (čl. 558 bis TZ), za použití násilí nebo pohrůžky nebo využitím podmínek bezbrannosti nebo psychické zranitelnosti nebo nouze osoby, zneužitím rodinných, domácích, pracovních nebo nadřazených vztahů vyplývajících z péče o osobu z důvodu lékařského ošetření, školení nebo vzdělání, dohledu nebo zadržení, podněcuje osobu k uzavření manželství nebo registrovaného partnerství.

EPO a směrnice EP a Rady 2011/99/EU

Transpozice do vnitrostátního práva

Směrnice 2011/99/EU o evropském ochranném příkazu stanoví mechanismus vzájemného uznávání účinnosti opatření přijatých vnitrostátními soudy v trestních věcech s cílem ochrany obětí trestného činu. Toto uznání zejména znamená rozšíření účinků opatření přijatého příslušným orgánem členského státu (dále jen "členské státy") na území státu, ve kterém chráněná osoba pobývá nebo má bydliště, nebo vyjadřuje úmysl zůstat nebo pobývat.

Směrnice byla v Itálii implementována **legislativním** nařízením (dále jen LN) č. **9. února 2015**⁴⁹.

a) Příslušné orgány (článek 3 směrnice)

Článek 3 LN označuje jako příslušné orgány vnitrostátní soudce; ústředním odpovědným za předávání a přijímání ochranných opatření a EPO, jakož i související korespondence, je naopak Ministerstvo spravedlnosti.

b) Vydání EPO (článek 5)

Soudce jedná na žádost chráněné osoby, která se hlásí k pobytu nebo má bydliště v jiném členském státě, nebo která vyjadřuje úmysl pobývat nebo bydlet v jiném členském státě. V žádosti je pod sankcí nepřijetí uvedeno místo, kde chráněná osoba bydlí nebo hodlá bydlet, doba trvání a důvody pobytu.

⁴⁷ Zveřejněno v Úředním věstníku č. 258/2017.

⁴⁸ Zveřejněno v Úředním věstníku č. 173/2019.

⁴⁹ Zveřejněno v Úředním věstníku č. 44/2015 a vstoupilo v platnost dne 10. března 2015.

Žádost je hodnocena soudcem bez dalších procesních kroků a akceptační opatření musí obsahovat zvláštní formální prvky, jako jsou prvky stanovené směrnicí, včetně shrnutí skutečností a okolností, které vedly k přijetí ochranného opatření; uložené zákazy a omezení; totožnost a občanství osoby, která představuje nebezpečí, jakož i kontaktní údaje této osoby.

Je rovněž stanoveno, že proti opatření, kterým se žádost zamítá nebo prohlašuje za nepřijatelnou, lze podat odvolání k italskému Nejvyššímu kasačnímu soudu.

Soudní orgán, který EPO vydal, zašle příkaz Ministerstvu spravedlnosti, aby po přeložení příkazu do jazyka vykonávajícího státu předal příkaz příslušnému orgánu vykonávajícího státu. Stejně sdělení se poskytuje v případech, kdy přijme opatření ke zrušení, změně, prodloužení nebo v případě zrušení nebo nahrazení opatření nebo EPO.

c) Povinnost informovat chráněnou osobu (čl. 6(5))

Poškozený musí být podle definice vnitrostátního procesního práva informován o možnosti požádat o udělení EPO v souladu s čl. 6(5) směrnice.

d) Postup předávání – jazykový režim (články 8 a 17):

LN v tomto ohledu neuvádí konkrétní údaje: proto se obecně uplatňuje, že úkony a sdělení týkající se trestního řízení probíhajícího v Itálii se vyhotovují v italštině. Ochranný příkaz a sdělení týkající se jeho případného porušení musí být zaslány v tomto jazyce.

e) Uznání EPO (článek 9)

Pravomoc pro uznání EPO z jiného členského státu a k jeho výkonu v Itálii je svěřena odvolacímu soudu v jehož obvodu má chráněná osoba v době podání bydliště nebo pobyt, nebo pokud oznámila svůj úmysl se v tomto obvodu zdržovat nebo pobývat (článek 7 LN): žádost o uznání musí obdržet ministerstvo, které ji předá příslušnému odvolacímu soudu, ten rozhodne do 10 dnů. Je-li EPO uznán, použije se opatření vnitrostátního práva stejné úrovně jako v zemi vydání. Odvolací soud informuje Ministerstvo spravedlnosti o tom, že k uznání došlo: ministerstvo následně informuje chráněnou osobu, osobu, která představuje nebezpečí (rovněž prostřednictvím příslušného orgánu vydávajícího státu), justiční policii (za účelem výkonu předběžného opatření) a sociální služby v místě, kde chráněná osoba oznámila svůj úmysl usadit se. Komunikace musí probíhat v jazyce, který je subjektům znám, a musí být vedena tak, aby osobě, která představuje nebezpečí, nebyla prozrazena adresa a kontaktní údaje chráněné osoby.

f) Důvody pro neuznání EPO (článek 10)

V tomto případě o tom informuje justiční orgán Ministerstvo spravedlnosti, které neprodleně uvědomí příslušný orgán vydávajícího státu.

Proti rozhodnutí lze se odvolat k italskému Nejvyššímu kasačnímu soudu.

g) Porušení EPO a povinnost informovat zúčastněné strany (článek 12)

Pokud osoba, která představuje nebezpečí, porušuje požadavky ochranného příkazu, informuje justiční policie nejvyššího státního zástupce a předsedu odvolacího soudu o možných opatřeních.

Odvolací soud uvědomí o porušení příslušný orgán vydávajícího státu. Sdělení se provede na formuláři uvedeném v příloze B směrnice po překladu do jazyka vydávajícího státu.

Provádění EPO

Podle zprávy Komise EU o provádění směrnice v členských státech ze dne května 2020 bylo v období 2015–2018 vydáno 37 EPO a 15 z nich bylo provedeno, zatímco v předchozím období je známo, že v Itálii bylo vydáno pouze jedno EPO. V roce 2017 požádalo Ministerstvo spravedlnosti odvolací soudy, aby evidovaly EPO vydané v Itálii a ty, které byly vydány v jiných ČS a uznány v Itálii spolu se souvisejícími ochrannými příkazy, a aby je předložily ministerstvu. V současné době nejsou k dispozici souhrnné a konkrétní údaje, protože dosud nejsou veřejně dostupné.⁵⁰

Hlavní překážky v procesu podávání žádostí a provádění EPO

Nástroj EPO je stále málo známý mezi právníky, sdružení na ochranu obětí násilí o něm mají ještě méně povědomí. Skutečnost, že stejné vnitrostátní údaje o vydaných a/nebo uznaných či zamítnutých EPO nejsou široké veřejnosti známy, nepomáhá zvýšit povědomí o tomto nástroji.

Obecněji se zdá, že italské právní předpisy jsou poměrně pokročilé, a to jak z hlediska pokrytí různých aspektů směrnice, tak z hlediska souladu s vnitrostátním právem. Kromě toho byla obětí (včetně cizinců) věnována velká pozornost prostřednictvím řady podpůrných opatření zaručených zvláštními právními předpisy ve prospěch obětí násilí: bezplatné právní pomoci, sociální pomoci, ochrana osobních údajů po přijetí ochranného příkazu, zrychlené řízení, bezplatná čísla, na která je možné zavolat za účelem nahlášení násilí nebo obtíží, povinnost informovat o možnosti požádat o EPO po obdržení ochranného opatření atd. Opatření jsou dostupná i pro pachatele, například kroky zaměřené na jejich sociální nápravu a především na prevenci opakování trestné činnosti.

Zákonodárce ustanovil specifické vzdělávací kurzy pro různé policejní složky a navýšil finanční prostředky na šíření informací o EPO.

Užitečné kontakty

- Ústřední orgán: **Ministerstvo spravedlnosti** – Úřad II – Mezinárodní spolupráce, via Arenula 70–00186 Roma – e-mail: cooperation.dginternazionale.dag@giustizia.it

---

⁵⁰ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu, 11. května 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2020:187:FIN>

Užitečné zdroje o EPO

Rozšiřující informace o EPO můžete najít například zde.

Dokumenty EU

- **Evropské hodnocení implementace směrnice 2011/99/EU** zveřejnila v roce 2017 výzkumná služba Evropského parlamentu. K dispozici na: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603272/EPRS_STU%282017%29603272_EN.pdf.
- **Zpráva Evropského parlamentu o provádění směrnice 2011/99/EU o EPO** byla vydána v roce 2018 a obsahuje obecná doporučení k transponování směrnice o EPO do vnitrostátního právního řádu. K dispozici na: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0065_CS.html

Zprávy a data

- **Mapování právních předpisů a posuzování dopadu ochranných příkazů v členských státech EU** je podrobná zpráva z roku 2015 vycházející z programu Daphne III Evropské komise, a přináší souhrn údajů o ochranných příkazech, včetně EPO. K dispozici na: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/04/Intervict-Poems-digi-1.pdf>
- **Ochrana obětí genderově podmíněného násilí v EU** je publikace, kterou v roce 2014 vydala Barcelonská univerzita. Popisuje informace týkající se implementace směrnice o EPO v členských státech EU a zaměřuje se na funkci EPO jako nástroje mezinárodní soudní spolupráce. K dispozici na: https://www.researchgate.net/publication/281555933_Protection_of_the_Gender-Based_Violence_Victims_in_the_European_Union
- **Evropský ochranný příkaz: Jeho uplatňování na obětech genderově podmíněného násilí** je publikace financovaná programem Evropské komise Daphne III a zveřejněná v roce 2015. Publikace analyzuje transponování směrnice o EPO v souvislosti s ochranou obětí genderově podmíněného násilí. K dispozici na: https://www.researchgate.net/publication/281555482_The_European_Protection_Order_Its_Application_to_the_Victims_of_Gender_Violence

Články

- **Přeshraniční ochranná opatření v EU** je článkem z roku 2016, který napsal Dutta Anatal pro „Journal of Private International Law“. Cílem článku je načrtnout přístup zákonodárce EU k vytvoření směrnice o EPO a jejím cílem je poukázat na její slabiny. K dispozici na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17441048.2016.1143689>
- **Ochranné příkazy v členských státech EU: Jak si stojíme a kam se odtud dostaneme?** je článek, který v roce 2012 napsala Suzan van der Aa pro Evropský časopis o trestní politice a výzkumu s cílem poskytnout přehled o současných právních předpisech týkajících se ochranných příkazů v EU. K dispozici na: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10610-011-9167-6>
- **Evropský ochranný příkaz: Není času nazbyt nebo ztráta času?** je článek publikovaný v roce 2011 autory van der Aa a Ouwerkerkem v Evropském věstníku kriminality, trestního práva a trestního

soudnictví. K dispozici na: <https://research.tilburguniversity.edu/en/publications/the-european-protection-order-no-time-to-waste-or-a-waste-of-time>

Evropské projekty

- **Artemis** – Podpora práva žen na uplatňování směrnice ES 2011/99/EU a evropského ochranného příkazu, internetové stránky: www.artemis-europa.eu

Chorvatsko

- Zákon o soudní spolupráci v trestních věcech s členskými státy Evropské unie s formulářem [žádosti](#), <https://www.zakon.hr/z/345/Zakon-o-pravosudnoj-suradnji-u-kaznenim-stvarima-s-dr%C5%BEavama-%C4%8Dlanicama-Europske-unije>
- Evropský portál pro e-spravedlnost, https://e-justice.europa.eu/content_european_protection_order-360-hr.do

Kypr

- Soudní služba, Nejvyšší soud, Kyperská republika: http://www.supremecourt.gov.cy/judicial/sc.nsf/home_en/home_en?opendocument

Česká republika

- Zákon č. 104/2013 Sb. - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=NIM:205471>
- Portál evropské justice, https://e-justice.europa.eu/content_mutual_recognition_of_protection_measures-358--maximize-cs.do
- proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí <https://www.profem.cz/shared/clanky/837/Informa%C4%8Dn%C3%AD%20materi%C3%A1l%20EPO.pdf>

Řecko

- Ministerstvo spravedlnosti pro transparentnost a lidská práva (evropská a mezinárodní spolupráce) <https://www.ministryofjustice.gr>
- Nejvyšší státní zástupce – Odbor mezinárodních vztahů a celoživotního vzdělávání státních zástupců <https://eisap.gr/>
- Výzkumné centrum pro rovnost žen a mužů (KETHI) <https://www.kethi.gr/en>

Itálie:

- Ministerstvo spravedlnosti – Úřad II – Mezinárodní spolupráce: <https://www.giustizia.it>
- Předsednictví italské Rady ministrů – Odbor pro rovné příležitosti <http://www.pariopportunita.gov.it/controla-violenza-sessuale-e-di-genere>

E. Názory právníků na EPO & vnitrostátní právní předpisy týkající se ochranných opatření

Během národního semináře pro právníky, který se konal 2. října 2021 v Římě, byli účastníci ze všech partnerských zemí (Kypr, Chorvatsko, Řecko, Česká republika a Itálie) vyzváni, aby se v rámci “kulatého stolu” zamysleli nad úspěchy a nedostatky, které vnímají v souvislosti s vnitrostátními právními předpisy na ochranu před genderově podmíněným násilím, včetně vnitrostátních ochranných příkazů, jakož i provádění EPO, zároveň byli účastníci vyzváni, aby v souvislosti s tímto tématem navrhli osobní doporučení. Cílem odpolední sekce kulatého stolu bylo sdílení zkušeností, strategií a doporučení za účelem posílení kapacit justičních systémů členských států EU v oblasti ochrany žen před domácím a sexuálním násilím, obtěžováním a stalkingem.

V souvislosti s implementací národních ochranných opatření a EPO identifikovali účastníci zejména tyto **hlavní výzvy a nedostatky**:

- Hlavním naléhavým problémem je nedostatečná harmonizace a standardizace vnitrostátních řízení členských států EU v případě genderově podmíněného násilí.
- Je potřeba zintenzivnit informovanost o řízení o EPO mezi národními právníky.
- Je potřeba vytvořit průnik mezi systémem evropského práva a právními systémy jednotlivých zemí.
- EPO není mezi právníky a dalšími odborníky v této oblasti příliš známý; ačkoliv je považován za užitečný nástroj, účastníci si nebyli vědomi žádných případů jeho využívání. EPO je účinným opatřením zejména pro migrantky a ženy uprchlice v Evropě.
- Oběti z řad žen si často nejsou vědomy svých práv. Zároveň je perspektiva z pozice oběti často přehlížena.
- Existuje velká škála právních nástrojů, které mohou oběti využít, ovšem jejich vymáhání není příliš úspěšné.
- Zavedení a vymáhání vnitrostátních ochranných opatření často trvá velmi dlouho, proto (migrující) ženy čelí bariérám v přístupu k ochranným příkazům, což se týká i EPO.
- Istanbulská úmluva ani směrnice EU o obětech nejsou účinně implementovány.

Hlavní **doporučení**, která účastníci vznesli a která následovala po vysvětlení osobní zkušenosti daného právníka, jsou:

- Hlavním aspektem, který byl zmiňován během kulatého stolu, byla rozdílná úroveň ochrany uplatňovaná v jednotlivých zemích EU. Proč by měla oběť žádat, pokud EPO v jiných zemích nefunguje anebo poskytuje pouze slabou ochranu? Padl návrh poskytnout Evropské Komisi přímé doporučení k **prosazení a zlepšení směrnice EP a Rady 2011/99/EU tak, aby byla ve všech zemích EU zachována určitá úroveň ochrany v souvislosti s EPO.**

- Účastníci uvedli, že na vnitrostátní úrovni existuje více nedostatků než na úrovni evropské, neboť chybí koordinace mezi subjekty zabývajícími se právy obětí, a proto není účinná. **Návrhem je zlepšení vnitřních mechanismů koordinace práv obětí.**
- Kyperský právník poukázal na to, že ve věcech genderově podmíněného násilí působí v zemi dva typy soudů: okresní soudy a vyšší soudy. Pokud jde o trestný čin s trestní sazbou více než 5 let odnětí svobody (delší trest), z praktických důvodů se případem zabývá vyšší soud. Účastník uvedl, že podle směrnice EP a Rady 2011/99/EU, by EPO měly a mohly vydávat pouze okresní soudy, a to za všech okolností. V tomto případě doporučil právník umožnit vydávání EPO i vyššími soudy, protože v opačném případě nemají oběti GPN přístup k ochraně v jiném členském státě.
- Řecká právnička zdůraznila, že EPO by měl být zařazen do obecného rámce ochranných opatření a propojen s již existujícími vnitrostátními postupy v této oblasti, namísto toho, aby tyto dva byly považovány za oddělené balíky. V Řecku například neexistují žádná platná ochranná opatření, což představuje obrovskou mezeru, kterou je potřeba překonat. **Doporučuje rovněž posílit komunikaci mezi vnitrostátními a regionálními orgány,** přičemž tento nedostatek nástroje by bylo možné snadno vyřešit.
- Kyperský právník **navrhl, aby byl ve všech zemích EU k dispozici online portál, který by podporoval rozhodovací orgány ostatních států.**
- Italský právník požádal o uznání EPO v případě žadatelů o azyl. Čl. 10 směrnice EP a Rady 2011/99/EU neuvádí žádné požadavky v souvislosti s národností oběti. Je však založeno na vzájemném uznávání mezi orgány státu původu a vykonávajícího státu zodpovědného za vydávání a provádění EPO. To v důsledku znamená, že vyvstává problém, zda vnitrostátní právní předpisy považují či nepovažují žadatele o azyl na jejich území za osoby, které jsou chráněny ochranným příkazem. Doporučením v tomto případě je **považovat jakoukoli osobu na evropské půdě za možného příjemce EPO bez ohledu na státní příslušnost** tak, aby se zabránilo vyloučení osob, které nejsou uznány za žadatele o azyl.
- Řecký právník uvedl, že nejdůležitějšími opatřeními v Řecku jsou bezpečnostní opatření, neboť oběť se může odvolat k občanskoprávnímu soudu a k trestnímu soudu podle svého uvážení. Považování ochranného příkazu nikoli za trestní, ale za občanskoprávní ochranný příkaz poskytuje oběti „zastřešující postup“ a urychluje řízení. **Doporučení v tomto případě znělo, aby podobný přístup byl zaveden v každé evropské zemi.**
- Pokud jde o Českou republiku, vedla se debata o tom, zda bývají předběžná opatření v případech GPN vydávána převážně trestními soudy, nebo v rámci občanského soudního řízení. Tímto vyjádřením bylo **potvrzeno předchozí doporučení.**
- Chorvatská účastnice požádala o vysvětlení možnosti vydávání EPO jak trestními, tak občanskoprávními soudy, neboť v Chorvatsku jsou v případě domácího násilí oba partneři obviněni z toho, že svým protiprávním jednáním porušili veřejný pořádek. Respondent se jí zeptal, zda je v její zemi povinné hlásit GPN jako trestný čin. Ujistila, že jakmile oběť domácí násilí nahlásí, policie je povinna případ vyšetřit a případ se automaticky dostává k okresnímu soudu, zatímco v jiných zemích nejsou všechny přečiny považovány za trestné činy, a tedy nejsou vyšetřovány v rámci trestního řízení. Respondent odpověděl, že v Itálii není EPO povinen vydávat trestní soud jako trestné činy, ale mohou jej vydávat také občanskoprávní soudy. **Z toho vyplývá doporučení rozšířit možnost požadovat vydání EPO u občanskoprávních soudů ve všech evropských zemích.**

- Co se týče nezletilých dětí, které se staly svědky domácího násilí na jejich matce: vztahuje se EPO také na děti, stejně tak jako na matku, i v případech, kdy je pachatelem otec nebo manžel oběti a děti nebyly přímými oběťmi násilí? Podle respondenta se EPO vztahuje na manžela i na děti v takovémto případě, a to například zákazem styku otce s dětmi. Přesto účastník upřesnil, že v Chorvatsku je vnitrostátní postup odlišný, neboť manžel má stále právo se s dětmi stýkat a může **vznést námitky proti rozhodnutí matky přestěhovat se s dětmi do jiné evropské země**. Respondent tedy dospěl k závěru, že je **potřeba vzájemného uznávání rozhodnutí mezi zeměmi a vnitrostátními právními předpisy**. Ochranná opatření mohou mít ve státě vykonávajícím EPO širší účinek než ve státě původu, což znamená, že je zapotřebí jednotnost.

